EN TIDNING FÖR DIG SOM ÄGER SKOG 2.2022

Din Skog

Tips!
Så känner du igen olika ståndorter

VALSPECIAL MED VIKTIGA SKOGSFRÅGOR

STAFFAN BRINNER FÖR SIN SKOG

Dags att plantera!

SCA

Din Skog

2.022

DIN SKOG distribueras till skogsägare med skog i de fem nordligaste länen. Kontakt för frågor som gäller nya prenumeranter, adressändringar och reportagetips:
misan.lindqvist@sca.com
eller tel 060-19 31 16.

REDAKTION

Ansvarig utgivare:
Jonas Arvidsson

Redaktör:
Misan Lindqvist

Projektledning:
Kerstin Olofsson Kommunikation

Formgivare:
Matsson Reklam & Information

På omslaget:
Vilma Jonsson och Olle Grindborg

Omslagsfoto: Michael Engman

Tryck: V-TAB Vimmerby

Upplaga: 41 000

Citera oss gärna, men ange källan.

Adress: SCA Skog AB, 851 88 Sundsvall
Tel: 060-19 30 00
Hemsida: sca.com/skog

SCA värnar om den personliga integriteten för prenumeranter av våra tidningar. Läs mer om hur vi hanterar dina personuppgifter i vår integritetsskyddsinformation på sca.com
Om du inte längre vill prenumerera på Din Skog kontakta misan.lindqvist@sca.com så avslutar vi omgående hanteringen av dina personuppgifter kopplad till denna prenumeration.

KÄRNAN I SCAs verksamhet är den växande skogen, Europas största privata skogsinnehav. Kring denna unika resurs har vi byggt en välutvecklad värdekedja baserad på förnybar råvara från våra egna och andras skogar. Vi erbjuder förpackningspapper, massa, trävaror, förnybar energi, tjänster för skogsägare och effektiva transportlösningar.

FSC
www.fsc.org
MIX
Papper från ansvarsfulla källor
FSC® C003184

INNEHÅLL

4 STAFFAN BRINNER FÖR SKOGEN
Skogsbruksplanen visar vägen framåt.

8 EN RÖST FÖR SKOGEN
Viveka Beckeman om Skogsindustrierna.

10 VALSPECIAL
Så tycker partierna om viktiga skogsfrågor.

18 DAGS ATT PLANTERA
Följ med Vilhelminalaget ut på hygget.

22 VAD HÄNDER MED ARTSKYDDET?
Hoppet lever om en snabb ändring.

24 RÄTT TRÄD PÅ RÄTT PLATS
Så får du koll på skogens ståndorter.

33 BLAND TOMTAR OCH TROLL
Trolska skogen har skogen som kuliss.

36 TIPS OM TESTAMENTEN
Vad händer om det värsta händer?

Ledaren

I väntans tider

NÄR DET HÄR SKRIVS VÄNTAR vi på tydliga besked om vad som ska hända med artskyddsförordningen. I slutet av april sade landsbygdsministern ”Jag har inget datum, men det ska inte ta mer än ett par månader”. Vi vet ännu inte om hennes löfte om en snabb ändring kommer att infrias. Men låt oss ändå vara hoppfulla att regeringen faktiskt står för vad de lovat och verkligen ändrar i artskyddsförordningen och särskiljer fågel- och livsmiljödirektivet. Förhoppningsvis har beslutet om förändringen redan tagits när den här tidningen landar i din brevlåda. Ett sådant beslut skulle underlätta för oss skogsägare så att vi kan fortsätta att ägna oss åt att sköta skogen och inte behöver lägga tid på att exempelvis räkna och könsbestämma fåglar.

Världens väntan på fred i Ukraina fortsätter också. Rysslands angrepp på Ukraina ser inte ut att mattas av och det ukrainska folket lider. Det som händer i Ukraina påverkar även faktorer som inflation, bränslepriser och handelsmönster, vilket ger effekter på såväl samhället i stort som på skogsbruket.

TILL HÖSTEN VÄNTAR RIKSDAGSVAL – då har vi alla möjligheten att påverka framtiden och välja det parti som vi anser är mest lämpat att leda Sverige de kommande fyra åren. Måtte det bli en regering som ser skogens potential och skogsägarens behov, och som tar vara på de möjligheter som svenskt skogsbruk har när det gäller att bidra till den gröna omställningen. I det här numret bjuder vi på en rejäl valspecial där vi har tagit temperaturen på partiernas ståndpunkter i olika skogsfrågor.

VÄNTAN PÅ ATT EU ska ta sitt förnuft tillfånga och inse skogens fulla potential i klimatomställningen fortsätter också. Miljöutskottet i Europaparlamentet tog nyligen ställning till flera förslag med stor betydelse för skogsindustrin – och tyvärr var det inte alls i den riktning vi hoppats på. Men än är inte sista ordet sagt.

VÄNTAN PÅ SOMMAREN har också varit lång, men nu är den faktiskt här. Passa på att njuta av din skog och varför inte samla hela familjen för en egen skogsdag. Det brukar vara ett bra sätt att få den yngre generationen intresserad av fastigheten och skötseln av den!

Kanske är det också dags att röja den där ungskogen nu eller kolla till fjolårets föryngringar? Och en regnig dag kan det vara bra att ägna en tanke åt kommande åtgärder.

Oavsett vad vi väntar på så växer skogen och vi skogsägare fortsätter att ta vårt ansvar och sköta om våra fastigheter för kommande generationer. Vi tror på skogens kraft i dag och i morgon!

Glad sommar!

Jonas Mårtensson

JONAS MÅRTENSSON,
AFFÄRSOMRÅDESCHEF SCA SKOG

På tapeten

EU-parlamentets miljöutskott föreslår att kolsänkan i EU ska öka med omkring 15 procent till 2030 – och Sverige ska stå för den största kolsänkan. Det skulle få stora konsekvenser för skogsnäringen och det är mycket oroande att miljöutskottet inte ser att skogen bidrar med klimatsmarta produkter och förnybar energi.

SCAs vd och koncernchef Ulf Larsson tar över som ordförande för Skogsindustrierna för de kommande två åren. Han framhåller vikten av att öka förståelsen och förbättra villkoren och konkurrenskraften för den svenska skogsnäringen.

STAFFAN BRINNER FÖR SKOGEN

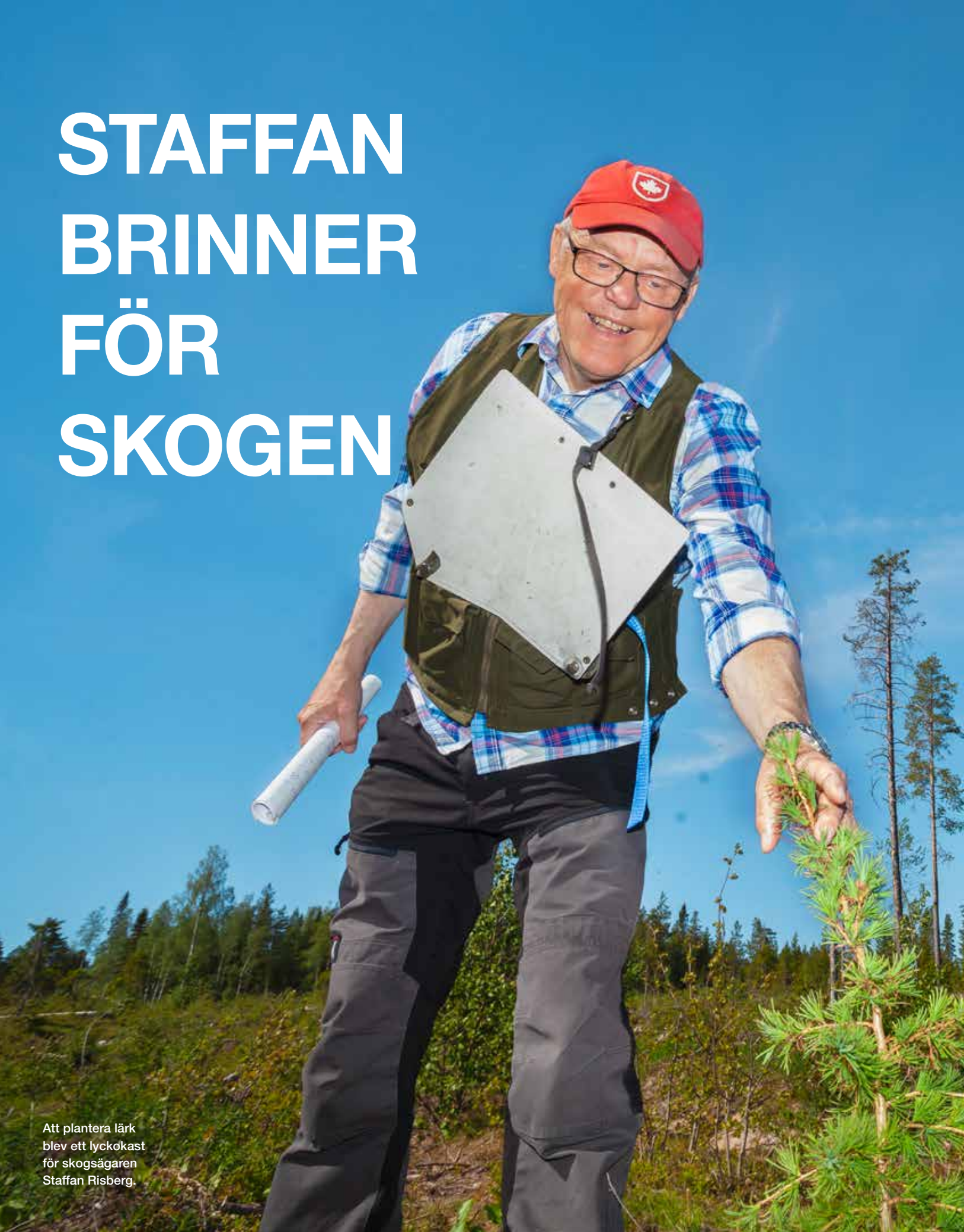

Att plantera lärk blev ett lyckokast för skogsägaren Staffan Risberg.

Staffan Risberg har arbetat med skog i hela sitt liv och gjort tusentals skogsbruksplaner. Själv lever han som han lär och sköter sin skog i Blåsmark, utanför Piteå, exemplariskt.

– Jag röjer 30 till 40 hektar per år på egen hand. Jag trivs verkligen med att jobba i skogen.

TEXT: ANN-KATRIN ÖHMAN
FOTO: SUSANNE LINDHOLM

Det är en strålande vacker sommardag när vi besöker Staffan och Ingrid Risberg på deras gård som har anor från 1700-talet. Nedanför den gula Norrbottensgården glittrar sjön Hemträsket och kaffet står uppdukat i trädgården. Ingrid har ett långt yrkesliv som distriktsläkare bakom sig och Staffan har börjat trappa ner sin del i företaget Risberg Skogskonsult och överlåtit det på sonen Henrik.

Det ger Staffan tid att arbeta 25 timmar i veckan i sin egen skog. Hans skogsintresse började med att han övertog sin pappas skog på 100 hektar under 1980-talet och sedan har han köpt till flera skiften.

– Jag köpte ett skifte 1992 då räntan låg på 500 procent och det var lågkonjunktur. Jag blev nästan omyndigförklarad, men det är den bästa affären jag har gjort. Värdet på den skogen har ökat åtta gånger om!

SOM EN VISNINGSTRÄDGÅRD

Men Staffan tänker inte bara på det ekonomiska värdet på skogen utan ser även sin skog som en visningsträdgård, med olika skiften som växer på olika sätt.

– Jag brinner verkligen för det här och tänker på skogen en stor del av min vakna tid.

Ungefär 120 hektar av hans fastigheter består av gammal skog som är redo för avverkning. Vi besöker ett sådant skifte och här strilar solljuset ner mellan 20 meter höga tallar och granar.

– Jag brukar råda skogsägare att inte göra sig fattig på gammal skog. Det gäller ju att inte vänta för länge så att granar börjar dö och skogen helt slutar att växa. Samtidigt är det en avvägning. Det är alltid bra att kunna ta till en avverkning vid rätt tid, till exempel när man vill finansiera en investering i ny växande skog. Det ger en handlingsfrihet.

LÄRK KLARADE TORKA

Intill skiftet med den gamla skogen har Staffan ett hygge där han lät plantera både tallplantor och lärkträd den torra sommaren 2018.

– Lärkträden var mer en estetisk idé. Jag tyckte att det skulle vara vackert att ha dem här, men nu i efterhand visar det sig att de också klarade torkan bättre än tallplantorna gjorde.

Längre in i skogen finns ett område som Staffan planterade som 25-åring, på mark som då tillhörde hans pappa. Här växer nu 43-åriga tallar.

– Jag kommer fortfarande ihåg att jag tappade min klocka här när jag planterade. Den hittade jag aldrig igen.

ETT LEVANDE DOKUMENT

Intill det skiftet finns ett av Staffans mindre lyckade bestånd. Jo, för sådana har han också.

– Det här visar hur otroligt viktigt det är att inte glömma att röja ordentligt ett antal år efter att man har planterat. Jag röjde visserligen, men var alltför generös med att lämna kvar små lövträd, och se hur det ser ut här nu 20 år senare – björkarna växer så det knakar och konkurrerar ut tallarna, säger han och pekar på den täta lövskogen.

Mer om Staffan

Ålder: 69 år.

Bor: I Blåsmark, 15 kilometer sydväst om Piteå.

Familj: Hustrun Ingrid, tre barn och fyra barnbarn.

Bakgrund: Har jobbat med skog i hela sitt liv. Först på Skogsvårdsstyrelsen, sedan på SCA och de senaste 25 åren som egenföretagare då han bland annat har gjort skogsbruksplaner.

Intressen: Skog, företagande och idrott.

Ungskog eller gammal skog: Ungskog.

5 Staffan tipsar: FÖRDELAR MED EN SKOGSBRUKSPLAN

1. Du får en chans att tänka igenom vad du har för mål med din skog. Ska du tjäna pengar här och nu, är skogen en pensionsförsäkring eller vill du lämna över något bättre till dina barn?
2. Du kan koppla av mer när du vet att du har koll på skogen.
3. Du missar inte att göra rätt åtgärder i rätt tid. Framför allt är det viktigt att göra röjningen i tid för att få en bra tillväxt.
4. När du har planen i SCAs tjänst Skogsvinge kan du följa hur din skog växer i realtid via Skogsvingeappen eller på skogsvinge.se.
5. Kostnaden för en plan är liten jämfört med de pengar som man kan tjäna på den. Priset varierar bland annat beroende på fastighetens storlek, var den är belägen och hur många skiften det är, men för en fastighet på ca 100 hektar brukar priset vara från ca 130 kronor per hektar. Planen gäller i ca tio år, om man gör en del uppdateringar.

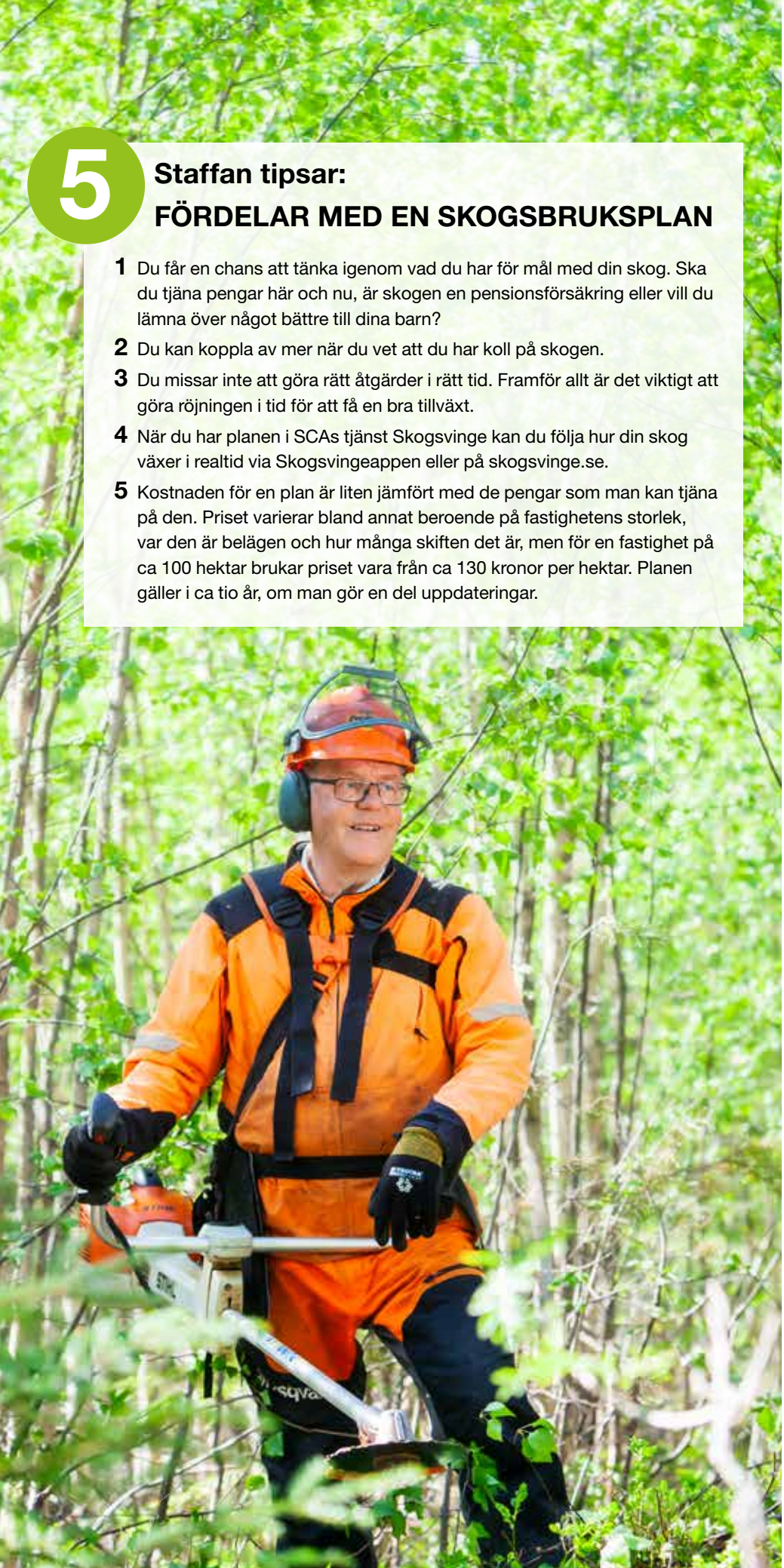

Staffan röjer 30-40 hektar per år.

Men han är inte alltför ledsen över att de värdefulla tallarna inte växer så bra.

– Tjusningen med skogsbruk är att man hela tiden blir överraskad. Ibland växer skogen fortare än jag trodde, ibland händer nästan ingenting på flera år och andra gånger tar lövträden över. Därför är det viktigt att skogsbruksplanen är ett levande dokument som hela tiden kan uppdateras och ändras beroende på hur skogen växer.

Nästa stopp blir en tallhed där en självföryngring har lyckats bra. Den sandiga backen har varit välgörande.

– I de flesta fall är plantering det mest effektiva sättet att föryngra, men om jorden är lämplig för självföryngring kan det ibland vara värt att testa det. Skiftet

Det är viktigt att göra provytor för att se hur det har gått med föryngringen. Här kunde Ingrid och Staffan konstatera att resultatet blivit riktigt bra.

Det här området har Staffan avsatt för naturvård, till glädje för bland annat hackspettar och andra fåglar.

Staffan och Ingrid tittar på kartor över några skiften.

ligger dessutom nära till hands så det är enkelt att åka dit och ta hand om fröträd som blåser omkull.

HÖGRE AVKASTNING

Till sist åker vi till ett område som Staffan har avsatt till naturvård. Vackra vita björkstammar och ståtliga aspar växer vid Svensbyån.

– Här har jag valt att röja bort alla barrträd och låta lövträden växa. Vi har också skalat av barken på vissa björkar för att skapa död ved. Det gillar den vitryggiga hackspetten och många andra. Att göra naturvårdsinsatser handlar inte alltid om att bara lämna skogen orörd, utan det går också att göra åtgärder som är bra för växter och djur.

Urbaniseringen har lett till att många skogsägare inte längre bor nära sin skog, men det tycker inte Staffan behöver vara ett problem. Tvärtom kan det uppmuntra till att göra en skogsbruksplan och att följa den noga för att kunna sköta sin skog på bästa sätt.

– När man röjer och gör andra åtgärder i tid så har träden en chans att växa och ge bra timmer. Det kan bli en skillnad på två till fem kubikmeter i tillväxt per år för varje hektar, så det är stora värden det handlar om. När man sköter om skogen så ger den mycket högre avkastning.

SKOGSVINGE GER KONTROLL

Staffan tar hjälp av SCAs digitala tjänst Skogsvinge för att se hur skogen växer. Där finns också skogsbruksplanen och han får notifieringar när det är dags att göra en åtgärd.

– Det är väldigt bra att kunna gå in i Skogsvinge så att man alltid har koll och inte glömmer bort något skifte. Men sedan tycker jag också att det är viktigt att åka ut och titta.

För den som vill investera i skog ger Staffan rådet att satsa på växande skog som är mellan 20 och 40 år.

– Särskilt om man är ung är det bra att få se sin skog växa och sköta om den. Men det är givetvis också bra att ha skog i olika åldrar. Idealet är att ha tio procent i varje 10-års intervall från 0 till 100 år och satsa på lite olika trädslag, bland annat snabbväxande contortatall som kan avverkas redan vid 50 års ålder, säger Staffan.

Branschorganisationen Skogsindustrierna är den samlade rösten för Sveriges skogsindustri och jobbar hårt för att visa den potential som finns i skogsnäringen.

– Inför höstens riksdagsval blir det troligen stort fokus på energi. Utöver det jobbar vi för att lyfta upp vikten av en säker råvaruförsörjning och vad branschens produkter kan bidra med, säger Viveka Beckeman, vd för Skogsindustrierna.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: SKOGSINDUSTRIERNA

”Vi visar skogens potential”

Beskriv Skogsindustriernas uppdrag!
–Vi ska stärka konkurrenskraften för våra medlemsföretag, driva tillväxt i världens bioekonomi och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter.

Vilken funktion fyller ni i skogsdebatten?
– Som en samlad röst driver vi näringspolitiska frågor mot beslutsfattare och myndigheter i Sverige och Europa, med målet att visa all den potential som finns i svensk skogsnäring. Vi spelar en viktig roll i att försöka överbrygga polariseringen – vi ska både vara den som lyssnar och den som blir lyssnad på.

Hur lätt har ni att vara med och påverka?
– Jag tycker att vi har en bra dialog med politiker och myndigheter liksom med tjänstemän på regeringskansliet. Vi har också en bra bas i Bryssel för EU-frågor, även om vi är en liten spelare där. Vi är en viktig aktör i Sverige och blir ofta lyssnade på.

Vilka skogliga frågor är viktiga inför valet?
– För oss finns det två strategiskt viktiga frågor; säker råvaruförsörjning till våra industrier och synen på våra produkter och vad de kan bidra med. Men höstens val lär nog ha stort fokus på energifrågor – och där kan vi också vara med och påverka. Att verka för exempelvis mer vindkraft och bioenergi är viktigt för framtidens energiförsörjning.

– Dessutom är det här med tillståndsfrågor viktigt. Det måste finnas en rimlig tillståndshantering så att vi snabbare kan bygga ut exempelvis industrier och vindkraft. Med dagens långa handläggningstider minskar investeringsviljan och det är inte bra för Sveriges utveckling.

Vilka frågor tror du är av störst betydelse för privata skogsägare?
– Artskyddsförordningen. När Skogsstyrelsen gick ut och sade att de skulle tillämpa lagen exakt så som den är skriven, så fick det direkt stora effekter för enskilda skogsägare. Nu har ju landsbygdsministern sagt att artskyddsförordningen ska ändras före midsommar, så vi får hoppas att det stämmer. Frågan om rätten till ersättning när skogen inte får brukas är också viktig.

Hur stor påverkan har EU på svenskt skogsbruk?
– Jättestor! Jag tror starkt på EU, men EU ska inte detaljstyra länderna. Vi har problem nu när EU bara ser skogen som en kolsänka och inte tar med skogens substitutionseffekt, alltså den potential som skogen har genom att skogsråvaran kan ersätta fossila produkter.

– Jag var nyss i Bryssel och träffade då en kvinna som arbetade i Kommissionen från Grekland. Vi var helt överens om att EUs länder har otroligt olika skogar och skogsbruk. Hon såg död ved som ett problem, eftersom död ved är något som bidrar till skogsbränder i Grekland. I Sverige är det däremot viktigt med död ved, då den bidrar till biologisk mångfald. Av sådana här anledningar måste detaljbesluten fattas nationellt.

Hur viktiga är skogsägarna för Sveriges gröna omställning?
– De är väldigt viktiga! De möjliggör en levande landsbygd. De bidrar med råvara till skogsindustrin, vilket i sin tur leder till fossilfria och förnybara produkter och de bidrar med en stor bredd i skötseln av sina skogar, vilket har en stor betydelse för naturvården, mångfalden och skogens olika värden.

Till sist, var är svensk skogsnäring på väg?
–Vi är på en förändringsresa. De senaste 100 åren har skogsindustrin förändrats enormt mycket och tittar vi 100 år framåt tror jag att vi kommer att se lika stora förändringar. Vi behöver ständigt utveckla vårt skogsbruk, se över vår konsumtion och hitta gemensamma mål, med friheten att själva få välja vägen dit.

Mer om Viveka

Ålder: 51 år.
Bor: I Stockholm.
Familj: Man och två barn på 18 och 20 år.
Bästa skogsupplevelsen: Min barndoms skogar hemma i Skåne, en drömvärld i bokskogen full av fantasier och äventyr.

SCA deltar i lövträdsprojekt

Kan snabbväxande lövträd ersätta mycket av gran och tall i framtiden? Det vill det omfattande forskningsprojektet Trees for me ta reda på. 50 olika organisationer och företag, bland annat SCA, deltar.

– FRAMFÖR ALLT TROR VI mycket på den förädlade björken. Inom 20–30 år kan vi ha björkar som växer 50 procent bättre och har betydligt högre kvalitet, säger Urban Nilsson, professor vid SLU, som koordinerar Trees for me.

För SCA är projektet intressant eftersom fler trädslag ger ökade möjligheter att anpassa skogsbruket, exempelvis inför klimatförändringar.

– Det är viktigt att se hur vi kan anlägga och sköta björkskogar på bättre marker, men även blandskogar på mellanmarker är särskilt intressanta. Men om det ska fungera kan inte viltskadorna ligga på de nivåer som de gör nu, säger Ola Kårén som leder arbetet med verksamhetsutveckling vid SCA Skogs skötselfunktion.

Pelletsinvesteringar i Rundvik

SCA INVESTERAR 70 MILJONER KRONOR i ett nytt sågverksintag och en pelletsanläggning vid Rundviks sågverk. Den nya pelletsanläggningen får en årlig produktionskapacitet på 25 000-30 000 ton.

Investeringen innebär en förstärkt hållbarhetsprofil där pellets ersätter fossil eldningsolja vid SCAs pappersbruk i Obbola. Därmed kan bruket spara upp till 10 000 kubikmeter olja varje år. Dessutom tillförs det pellets till den lokala marknaden.

Bättre och säkrare virkesavlägg

SCA SKOG HAR UTVECKLAT ett nytt kartverktyg för att underlätta planeringen av avlägg i skogen, både på egen mark och hos privata skogsägare som anlitar SCA för att avverka. Kartverktyget omfattar så gott som alla vägar från Dalarna och Gästrikland och norrut och ger SCAs planerare ett bra stöd för att kunna skapa lämpliga avlägg.

Genom att först titta på det aktuella området i datorn kan de se var det finns passande avläggsytor och vara väl förberedda när de åker ut i skogen. Med bra avlägg kan virkeshanteringen ske på ett säkert och effektivt sätt.

Läs mer på sca.com

SCA har köpt skog i Litauen

SCA HAR KÖPT drygt 5 000 hektar mark i Litauen, varav merparten är skogsmark. Köpet gick igenom i mitten av april och omfattar drygt 1 000 fastigheter utspridda över hela landet. Skogsinnehavet består främst av tall.

Elin Segerlind, miljöpolitisk talesperson för Vänsterpartiet

Isak From, Socialdemokraterna, ledamot av miljö- och jordbruksutskottet

Sverige går mot val igen och den 11 september kan du göra din röst hörd! Din Skog har tagit tempen på Sveriges partier för att se hur de tänker kring en rad viktiga frågor som berör skogsägare. Hur resonerar de kring äganderätten? Vilket inflytande bör EU ha? Om skogen ska avverkas – vem bör bestämma hur det ska gå till? Det och mycker mer svarar partierna på här!

INFÖR VALET:

Skogsägarna och

Många skogsägare anser att äganderätten urholkas. Hur ska den säkerställas och vad är en rimlig balans mellan å ena sidan skogsägarens intressen och å andra sidan övriga intressen?

VÄNSTERPARTIET:
Vi delar inte bilden att äganderätten urholkats då inga beslut tagits i riksdagen i syfte att den ska försvagas. Självfallet ska skogspolitiken tillämpas rättssäkert och vi värnar den grundlagsskyddade äganderätten. När det gäller hur skogsbruk ska få bedrivas och vad som behöver skyddas så anser vi att det är en angelägenhet för hela samhället, inte bara den enskilda skogsägaren.

SOCIALDEMOKRATERNA
I november 2021 lämnade den socialdemokratiska regeringen den så kallade skogspropositionen till riksdagen, där vi tydliggör hur skogs- och naturvårdspolitiken bättre ska tillämpas. Där föreslår vi att man ska stärka äganderätten, förenkla och tydliggöra för markägare och skogsnäring, och göra skyddet av värdefulla skogar mer effektivt.

MILJÖPARTIET
Det är oerhört positivt att Sverige har många små skogsägare. Vi vill att skogsägare som avsätter skog för skydd lättare ska få ersättning, och ersättningen ska vara skälig. Men debatten om äganderätten har tyvärr handlat om att hela skogsnäringen lättare ska komma undan sitt miljöansvar. Det tar vi avstånd ifrån.

CENTERN
Att värna om äganderätten och se till att lagstiftningen ”frihet under ansvar”, med enkla men tydliga regler, ligger fast är en central princip i vår politik. Den svenska skogen skapar jobb och välfärd samt har en stor betydelse för att nå klimatomställningen. Därför är det viktigt att ägande, ansvar och befogenheter går hand i hand. Att detaljreglera användningen av all skogsmark är varken önskvärt eller görbart.

Maria Gardfjell, landsbygdspolitisk talesperson för Miljöpartiet

Johan Pehrson, partiledare för Liberalerna

Ulf Kristersson, partiledare för Moderaterna

Annie Lööf, partiledare för Centerpartiet

Peter Kullgren, landsbygdspolitisk talesperson för Kristdemokraterna

Martin Kinnunen, miljöpolitisk talesperson för Sverigedemokraterna

skogsbruket

LIBERALERNA

Skogspolitiken har två mål: miljömålet och produktionsmålet. De måste balanseras. Ekosystemen ska må bra och antalet hotade arter ska minska samtidigt som skogsbruket bedrivs effektivt och förser samhället med de produkter som vi är så beroende av.

Utan engagerade skogsägare vore det omöjligt att arbeta med båda målen samtidigt. Det är skogsägarna som känner sin skog. De allra flesta vill också skydda värdefulla miljöer och förbättra situationen för skogens arter. De senaste två mandatperioderna har regeringen beskrivit skogsägarna som ett problem. Det har skapat en polarisering där skogens intressenter har blivit misstänksamma mot varandra.

KRISTDEMOKRATERNA

KD anser att normen om frihet under ansvar och skogsvårdslagens avvägning mellan produktion och naturvård i allt väsentligt har varit en fungerande politik och lagstiftning. Vi ser att förutsättningarna för skogsbruk kringskärs allt mer.

MODERATERNA

Vi vill att äganderätten stärks, till exempel genom att skydd av natur sker frivilligt och att det alltid betalas ersättning. För oss är det viktigt att Sveriges skogsägare får frihet att bruka sin skog efter eget huvud. Den modellen har lett till ett skogsbruk som i dag kombinerar hög produktion med hög naturhänsyn.

SVERIGE-DEMOKRATERNA

Den svenska modellen för skogsskötsel bygger på att det på samma marker bedrivs både skogsbruk och naturvård, denna ordning vill vi värna. Om mer skogar skyddas helt från brukande, kommer intensiteten på brukandet att behöva öka kraftigt i de övriga skogarna. Vi är övertygade om att det är fel väg att gå. Vi är sålunda kritiska mot en fortsatt uppdelning i intensivt brukade respektive totalskyddade skogar.

I dag är det alltför vanligt att ägare fråntas rätten att bruka delar av sin skog, med eller utan ersättning. Detta är orimligt av en lång rad skäl där äganderätt, likhet inför lagen, sysselsättning, tillgång till industriråvara för hållbara produkter och brukade landskap bara är några.

När skog undantas från skogsbruk – vilken rätt till ersättning ska en skogsägare ha? Hur stora arealer skog bör undantas? Hur bör dessa arealer skötas och vem ska ansvara för det?

Vi anser att staten måste anslå högre anslag för skogsskydd så att fler skogsägare kan få ersättning när skog formellt skyddas. Den ersättningsnivå som i dag ges när skog skyddas genom naturreservat tycker vi är rimlig. Vi anser att Sverige bör anta en målsättning att 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas.

Hur arealerna ska skötas beror på vilken typ av skydd skogen har samt vilka eventuella skötselåtgärder som behövs i det specifika fallet. Är det naturreservat är det statens ansvar att bära kostnaden för skötsel. När det gäller ansvar för att skydda skog anser vi att det i huvudsak är statens ansvar. Men även skogsnäringen har ett ansvar att avsätta skog för naturvården.

Vi vill att frivillighet ska vara grunden för att skydda skog. Det har vi slagit fast i regeringens skogsproposition. De skogsbrukare som väljer att skydda sin skog ska kompenseras ekonomiskt.

När det gäller frågan om ersättning handlar det först och främst om att prioritera skogen i statsbudgeten och avsätta medel till ersättning till skogsägare. Tyvärr strök högerpartierna hela S-MP-regeringens budgetsatsning på bland annat skydd av skog, vilket kommer drabba hundratals skogsägare som väntar på ersättning, och värdefulla skogar, inte minst fjällskogar, riskerar nu att avverkas.

I uppgörelsen om skogen mellan S, MP och C anges tydligt att inga värdefulla skogar ska avverkas. Rent konkret innebär detta för MP att de skogar som Naturvårdsverket ringat in som värdefulla, men ännu ej skyddade, bör ges ett skydd.

I samma proposition anges att fler flexibla skyddsformer ska tas fram, så frågan om skötsel beror bland annat på vem som är markägaren. Men tydligt är att många skogstyper är beroende av någon typ av skötsel, och att detta behov är mycket eftersatt idag.

Formellt skydd ska i huvudsak ske genom markägarinitiativ. Skogsägaren ska ha rätt till 125 % av marknadsvärdet eller ha möjlighet att vara med i Sveaskogs markbytesprogram som vi förhandlat fram. Det ska också vara möjligt att behålla ägandet, men få en ersättning för skogsägarens brukandebegränsning samtidigt som man behåller rätten till jakt och fiske, vedhuggning för husbehov och möjlighet att sätta upp en mindre stuga. Ersättning ska kunna sättas in på ett konto som liknar dagens skogskonto för att undvika marginalskatteeffekter.

Formellt skyddad skog i form av nationalparker och naturreservat sköts av staten, kommunen eller regionen.

Ingen ska förlora på att bruka sin skog så att värdefulla miljöer växer fram. Vi har föreslagit att beskattningen av ersättning för skydd och naturvårdande insatser ska förändras så att den kan periodiseras via ett skogskonto på samma sätt som andra intäkter från skogen. Skogsägaren ska inte behöva vare sig klaga eller stämma staten för att få sin ersättning.

Skog behöver skyddas i hela landet. De skyddade områdena behöver vara sammanhängande på ett sätt som ger arter möjlighet att sprida sig. Liberalerna har föreslagit att 85 000 hektar av Sveaskogs innehav ska användas för markbyten och ytterligare 200 000 hektar bör avyttras i ett nytt markförsäljningsprogram.

Skyddet av skogen ska bygga på frivillighet, det menar vi är en förutsättning för markägarnas aktiva medverkan. Vi vill se en kontrollstation 2026 för att följa upp att frivilligheten fungerar. Det är angeläget att regeringen återkommer med ett tydligt system för att ersätta skogsägare som får avverkningar stoppade i fjällnära skog.

Grundregeln, enligt KD, är att skogsägaren har rätt till ersättning för arealer utöver ”normal hänsyn” vid avverkning. Det som ska bli föremål för skydd ska vara skyddsvärt, det går alltså ej att säga en andel eller areal. Vi anser att skogsägaren ska vara den som i första hand bör utföra skötsel av skyddade områden.

Sverige undantar redan i dag mycket stora arealer från att brukas. Om de ökar ytterligare minskar skogsbrukets möjligheter att skapa jobb och välstånd samt att bidra till klimatomställningen genom hållbara skogsprodukter. Moderaterna vill därför inte att arealen som är undantagen från att brukas ska öka, och därför sa vi också nej till de förslag som regeringen presenterade i budgeten 2022, och som hade inneburit en kraftig expansion av undantagna skogsområden.

I dag finns det ett skötselunderskott i de områden som staten ansvarar för. Det finns en risk att de naturvärden som finns där går förlorade. Därför bör det satsas mer på underhåll av formellt skyddade områden, något vi också föreslagit. När naturreservat inrättas bör det finnas såväl en underhållsplan som en finansieringsplan.

Vi anser att riksdagen bör besluta att totalarealen skyddad skog och skog undantagen från skogsbruk i Sverige inte ska ökas. Vi vill understryka att restriktioner beträffande brukande av skog utöver vad som är tydligt fastlagt i lag alltid och omgående ska åtföljas av ersättning. Dessutom ska markägaren innan beslut tas ha rätt till överläggning, förenklad rättslig prövning och möjlighet att överklaga beslut.

Genom att bruka skogen och bidra med råvara till klimatsmarta produkter har svenska skogsägare en avgörande roll i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Samtidigt höjs kritiska röster som menar att vi inte bör avverka skog, utan låta träden stå kvar för att fortsätta binda koldioxid. Vad är bästa vägen?

Vi anser att skogen måste brukas med större hänsyn till både klimatet och biologisk mångfald. Vänsterpartiet anser att skog fortsatt ska kunna avverkas men att kalhyggesbruket bör fasas ut. Skogens roll att naturligt minska och lagra utsläpp behöver stärkas. Den skog som avverkas måste användas hållbart och endast restprodukter bör användas till biobränsle.

Nu är inte tiden att begränsa möjligheten till att bruka skogen. Skogen är vårt gröna guld som skapar jobb och tillväxt i hela landet. Den är en nyckel i klimatomställningen och för att bryta våra osunda beroenden i en alltmer osäker omvärld efter Rysslands aggression.

Tidsperspektivet och vilken strategi som krävs att nå klimatgränserna i Parisavtalet är centralt. Ökade avsättningar ger framförallt positiv nettoeffekt på kolinlagringen på kort och medellång sikt, och är därför en viktig strategi. Det finns också en stor potential att se över hur mer av kolet kan hållas bundet i långlivade produkter.

Vi vill se ett hållbart skogsbruk där vi inte avverkar hela tillväxten. En brukad skog binder mer kol än en obrukad skog. Trakthyggesbruk binder mer kol än blädningsbruk. Den stora vinsten uppstår genom substitutionseffekten. Ett avverkat träd kan användas till timmer och konstruktionsvirke. Från restprodukterna tillverkar vi papper, fasta och flytande biobränslen, hygienprodukter och många nya spännande produkter. För Sverige är det bästa om skogsägaren själv får bestämma.

Båda delarna behövs. Skogen är en stor nettosänka för koldioxid och behöver fortsätta vara det. Kolet i biomassan som tas ut bör bindas in så länge det går. Att använda virke i långlivade produkter eller i byggnader ger ett högt förädlingsvärde. Kolet i skogsbiomassa som används till kortlivade produkter eller till biobränslen kan i stor utsträckning fångas in när det blir fjärrvärme eller processvärme i industrin. Vi vill se en snabb och storskalig expansion av bio-CCS*. 2030 ska 10 miljoner ton CO_2 fångas in i Sverige, 2035 ska 20 miljoner ton fångas in.

Vi anser att ett klokt brukande av skogen, i likhet med hur svenskt skogsbruk bedrivits de senaste ca 30 åren, ger en större nytta för klimatet än att låta den stå obrukad. Utöver den direkta kolbindningen i hus och andra långvariga träprodukter medför substitutionen av andra material att koldioxidutsläpp undviks. Ett stopp för avverkningar skulle få oöverskådliga följder bl a princip totalt byggstopp och slut på toalettpapper, stopp för mycket av den svenska framgångsrika fjärrvärmen m m.

Vi måste tänka långsiktigt kring brukandet av skogen. Ett aktivt skogsbruk kan under en lång tid – för alltid – producera produkter som ersätter fossila alternativ i allt från byggmaterial till bränslen. Att bara låta skogen stå är betydligt sämre.

Skogens nettoupptag av koldioxid är i Sverige en följd av aktivt brukande. Vi har länge kunnat avverka mer och mer varje år och samtidigt ha ständigt ökande volym växande skog. Allt bättre skogsskötsel har lett till att skogens tillväxt ökat, och eftersom vi har avverkat mindre än tillväxten, har kolupptaget ökat, så att nettoupptaget nu är nästan lika stort som hela Sveriges utsläpp. Dessutom ersätter det virke som avverkas ofta koldioxidalstrande produkter och skogsprodukterna lagrar kol i sig själva. Därför är Sverige redan i dag mycket nära koldioxidneutralt.

Att däremot stoppa avverkningar fram till år 2030 eller 2045, skulle leda till att skogens nettoupptag av koldioxid på sikt försvinner. Kortsiktig klimatnytta skulle bli långsiktig klimatskada. Produktionsförmågan i svenska skogar måste inte bara värnas, utan även ökas.

** Bio-CCS handlar om infångning, avskiljning och lagring av koldioxid från förnybara källor.*

EU har på senare tid presenterat en rad förslag för att reglera skogsbruket i medlemsländerna. Vilket inflytande ska EU egentligen ha på svenskt skogsbruk? Vad ska bestämmas av EU och vad ska Sverige bestämma?

Sverige har ställt sig bakom såväl EUs som globala åtaganden för att värna biologisk mångfald och klimatet. Hur vi bedriver skogsbruket och skyddar vår natur är av stor betydelse för dessa miljöutmaningar. Vi anser att Sveriges skogsbruk ska bedrivas inom dessa ramar. Vilka åtgärder som behövs för att uppnå detta ska Sverige bestämma själva.

Med växande skogar och aktivt skogsbruk finns möjligheter att bygga mer i trä, öka takten i utbyten av plastmaterial och produktionen av bioenergi. Det står vi upp för i Sverige och på EU-nivå, där vi arbetar för att den svenska skogen ska få fortsätta att brukas hållbart.

EUs klimatarbete och arbetet för biologisk mångfald bör påverka alla samhällssektorer, även skogsbruket. EUs skogsstrategi kommer att vara avgörande för att skogsbruket ska kunna utvecklas så att hela EU kan möta klimatutmaningen och naturkrisen. Själva skogsstrategin är inte bindande, skogspolitiken är fortfarande nationell. Men EUs klimatlag kommer att påverka alla samhällssektorer, inklusive skogen.

Att detaljreglera användningen av all skogsmark är varken önskvärt eller görbart. Sverige har varit ett ledande exempel inom skogsvård och behöver bli en kraftfullare röst inom EU och driva på för att andra länder närmar sig våra höga krav på skogsområdet.

Vi anser att alla politiska försök att detaljreglera svenskt skogsbruk på EU-nivå behöver motarbetas. EU-länderna borde i stället lära sig av svenskt skogsbruk.

Förutsättningarna på skogsområdet är väsensskilda i EUs medlemsstater. Det är ett starkt argument för att det mesta inom området bör skötas på nationell nivå där kunskapen finns. Samtidigt finns en rad EU-regelverk som Sverige står bakom och som gäller framför allt ekosystemen i skogen.

Vid senaste EU-valet drev KD: ”Make EU lagom again”. Vi anser att skogspolitiken gör sig bättre när det blir lokalt anpassat då skog ser så olika ut över EU och även över Sverige.

Hur den svenska skogen brukas är frågor som ska avgöras i Sverige. Skogsägarna ska ha stor frihet att bruka skogen efter eget huvud. Vi ser med oro på de ökade ambitionerna att detaljreglera det svenska skogsbruket och kommer att arbeta betydligt mer aktivt i EU än vad den här regeringen gjort, för att värna svenskt självbestämmande över skogen.

Skogen inom EU ska skötas av medlemsländerna själva, men EU-kommissionen inskränker allt mer denna rätt. EUs ökade inblandning i medlemsländernas skogsbruk har kritiserats av en lång rad skogsländer, dock i mindre grad av Sveriges regering som istället har tenderat att överimplementera EU-reglerna. Regeringen har även uppmuntrat EUs arbete med en taxonomi för hållbara produkter, som nu hotar att utesluta nordisk skogsskötsel, samtidigt som skogsbruk med importerade trädslag i andra EU-länder godkänns.

FOTO: OLLE HEDVALL

I dag debatteras det mycket kring trakthyggesbruk kontra hyggesfria avverkningsmetoder. Ska skogsägaren själv få bestämma metod eller ska myndigheter avgöra?

För att uppnå klimatmålen behöver skogens funktion som kolsänka bevaras de kommande decennierna, därför behöver kalhyggesbruket fasas ut. Vänsterpartiet har föreslagit ett ekonomiskt omställningsstöd till de skogsägare som ställer om sitt skogsbruk från trakthyggesbruk till kalhyggesfria bruksmetoder.

Före varje avverkning måste en naturvärdesbedömning göras. Den visar vilka naturvärden som skogsägaren ska ta hänsyn till i det planerade avverkningsområdet. Det innebär att varje avverkning behöver utformas utifrån skogsmarkens lokala beskaffenhet och utformas för att ta till vara på hänsynskrävande biotoper, fläckar av sumpskog och kantzoner mot vatten samt grupper av lövträd. Gamla träd, liggande och stående död ved är viktiga för insekter och fåglar. Vid sidan av naturvärden ska även skogsägaren ta hänsyn till kultur- och fornlämningar.

Därför är det ett delat ansvar där skogsägaren ska ha ett stort inflytande men det är myndigheter som slutligen bedömer avverkningsanmälan.

Det behövs en översyn av skogsvårdslagen utifrån högre krav på naturhänsyn och klimatanpassning. Skogsvårdslagen behöver utvecklas och bättre anpassas efter skogsbrukarnas behov och stödja klimatanpassning och variation i skogsbruket. De skogsägare som är intresserade av hyggesfritt skogsbruk måste få bättre förutsättningar att bedriva det. Vi vill ha en bred palett av allt från rådgivning och en bättre dialog med myndigheter för skogsägarna, till tydligare satsningar på skötsel och ersättning.

Centerpartiet har i skogspropositionen förhandlat fram att myndigheterna ska bedriva kunskapsförmedling kring olika skogsbruksmetoder inklusive hyggesfritt skogsbruk. På så sätt kan fler få kunskap om olika metoder. Vill man som skogsägare ägna sig åt hyggesfritt skogsbruk ska man kunna göra det. I äganderätten så ingår rätten att bruka sin egendom inom de ramar som lagen medger.

Det är skogsägaren som bäst känner sin skog och om skyddet av miljöer och arter ska fungera måste det bygga på frivillighet. Vi ser ett behov av att variera skogsbruksmetoderna inklusive avverkningsmetoderna beroende på de lokala förutsättningarna. Hyggen kan absolut vara en effektiv metod som fungerar väl inom ramen för miljömålen på vissa platser. På andra håll kan andra metoder vara att föredra.

Vi anser att, i synnerhet när det gäller det privata skogsbruket med generellt sett betydligt mindre skogsskiften än bolagen och kyrkan, behövs ingen styrning kring skogsbruksmetod. Det kommer automatiskt att bli variation och i de fall trakthyggesbruk används blir hyggena relativt små.

Det ska vara upp till skogsägaren att välja brukandemetod. Sveriges skogsägare gör redan i dag ett bra arbete och visar stor hänsyn till skogens naturvärden. Vi tror inte att det finns något att vinna på att myndigheterna går in och försöker detaljreglera detta.

Att hävda att kontinuitetsskogsbruk över hela Sveriges skogsareal skulle kunna ersätta trakthyggesbruk med ens tillnärmelsevis bibehållen avverkning, tillväxt och lönsamhet saknar vetenskaplig underbyggnad. Typiskt för kontinuitetsskogsbruk i svensk barrskog har varit att det lett till att granen gynnats på bekostnad av andra trädslag och att de grövsta träden systematiskt avverkats. Den svenska modellen för skogsskötsel bygger på att det på samma marker bedrivs både skogsbruk och naturvård, denna ordning vill vi värna.

Fler skogsfrågor och svar inför valet!

På sca.com/valspecial finns fler frågor och svar. Här får du veta hur partierna ser på miljöeffektiva virkestransporter. De svarar även på frågan om hur Sverige ska klara utmaningen att få fram mer råvara från skogen samtidigt som ökade krav gör att tillgången minskar. Partiernas svar här i Din Skog är något kortade, på **sca.com** kan du ta del av svaren i sin helhet.

Ann-Christin hämtar kraft på Holsklippen

Naturen har alltid varit viktig för skogsägaren Ann-Christine Näsholm. Och efter att hon drabbades av en allvarlig sjukdom för några år sedan har den fått ännu större betydelse. Allra helst beger hon sig till den egna skogen med raststugan på Holsklippen i Ångermanland och en vidunderlig utsikt över land och hav.

– Naturen helar själen, säger Ann-Christine som nu börjar återvända till en vardag med heltidsarbete och ett stort engagemang i lokalpolitiken och föreningslivet.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: MICHAEL ENGMAN

– IBLAND UPPTÄCKER MAN hur skört livet är. När jag fick veta att jag hade drabbats av en allvarlig sjukdom så stannade allt inom mig upp och jag kände mig tom. För att jag skulle klara av sjukdomstiden blev naturen och skogen en viktig plats där jag kunde hämta kraft. Naturen har alltid betytt mycket för mig, den helar och läker, är kravlös, öppnar sinnen och får livet att gå vidare – för man vill ju se lövträden slå ut igen och plocka bär även nästa år.

Att vandra i skogen och andas in luften fyller en med energi, vilket gör att tankar på sjukdom känns mycket avlägsna. Nu är jag på benen igen även om jag lider av sviter efter sjukdomen. Jag märker att jag numera upplever skogen på ett mer medvetet sätt och ser småsaker som ingen annan ser.

Det som verkligen ger mig andrum och energi är vandringen till vår toppstuga uppe på Holsklippen i Noraström. På vägen upp vandrar man genom en

variationsrik vegetation med föryngringsytor, ungskog, halvgammal skog, karga och steniga skogspartier, blåbärsris, lingonris, hallonris och många olika blomster. Holsklippen ligger 226 meter över havet och väl uppe märker man knappt av den ökade pulsen och spänningarna i benen. Man fylls istället av den magnifika utsikten över nästan hela byn Noraström med dess öar och fjärdar i havet utanför. Med lungorna fyllda med skogsluft och ögonen bländade av en vacker utsikt kan jag känna att jag lever.

Raststugan är en enkel timrad stuga som ingick i det skogsskifte som jag och min sambo köpte för cirka 20 år sedan. Vi arrenderar ut stugan till skoterklubben, men den är även öppen för andra besökare. Hit kommer människor året runt, vilket jag tycker är jätteroligt. Jag tror att alla behöver skog och natur, och att bara få vara i stunden.

Tufft men kul att få plantan i backen

På ett brant hygge utanför Vilhelmina jobbar 14 skolungdomar ihärdigt med att sätta plant. 20 000 små tallar ska i backen under dagen. Varje liten planta ska sättas på rätt sätt, på en så bra planteringspunkt som möjligt.

– Det gäller att arbeta effektivt, men inte stressa, konstaterar Vilma Jonsson, en av plantörerna.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON
FOTO: MICHAEL ENGMAN

Förr ägnade var och varannan skolungdom sina somrar åt att sätta plant. Nu för tiden är det ett ganska ovanligt sommarjobb, men i Vilhelmina ser SCA till att traditionen lever vidare. Här finns det varje år ett gäng med ungdomar som jobbar som planterare. 14 tjejer och killar tillbringar sex veckor ute på hyggena. De planterar både på SCAs mark och åt privata markägare som köpt tjänsten av SCA.

När Din Skog hälsar på jobbar de på ett hygge med tuffa förutsättningar. Den branta och steniga terrängen har gjort det svårt för markberedaren att skapa riktigt bra planteringspunkter och dessutom slår planteringsröret ofta i sten när ungdomarna trycker ner det i backen. Men utsikten är fin och vädret optimalt: soligt men inte för varmt.

– Och det är skönt att det fläktar en del, så att det inte blir så jobbigt med mygg och broms, säger Vilma.

VÄLVATTNAT OCH TUNGT

I de allra flesta planteringslag behöver plantörerna själva bära ut plantkassetterna på hyggena, men det slipper det här gänget. Här fraktas plantorna på en

Jolina Björnvind och hennes kollegor sätter tillsammans ungefär 600 000 plantor under säsongen.

traktor som hela tiden håller sig nära plantörerna.

– Det är bara att gå till traktorn och byta kassetter när man har fått slut. Det är sjukt skönt att slippa bära ut alla plantor man ska sätta. Plantorna ska ju alltid vara välvattnade när de sätts och det gör att kassetterna är riktigt tunga, säger Vilma.

Arbetet görs på ackord och Vilma var orolig för att hon skulle bli stressad av det.

– Men det blir jag inte som tur är. Jag försöker att vara effektiv, men jobba i min egen takt, konstaterar hon och fortsätter:

– Det allra viktigaste är ju att sätta plantorna rätt och vi gör många uppföljningar för att kontrollera det.

MYTOMSPUNNET GULDSPETT

Olle Grindborg stretar också på ute på hygget, med fullt fokus på kvaliteten.

– Jag trodde att jag skulle hinna lyssna på musik eller tänka på en massa saker medan jag arbetar, men jag har fullt upp med att koncentrera mig på var plantorna ska sättas. Även om det inte är särskilt komplicerat

Visst är det ett hårt och slitsamt jobb, men arbetsviljan är på topp hos Elliot Lönnberg och de andra ungdomarna i Vilhelminalaget.

Vilma Jonsson och Olle Grindborg pustar ut. Under fikarasten är det mycket snack och glada skratt en så här solig dag. Dagar när det spöregnar och är mycket mygg är det betydligt tystare på hygget.

så behöver man vara fokuserad för att det ska bli bra.

För Olle var det inte någon tvekan om att han skulle söka jobb som plantsättare.

– Min morfar har varit plantbas och min mamma har fått ”Guldspettet”, så jag hade ju nästan inget val, säger han skämtsamt.

Det mytomspunna ”Guldspettet” är ett guldfärgat planträr som delas ut till den som har satt plant för Vilhelminalaget i tio år, något som bara två personer har gjort.

– I snitt brukar plantörerna jobba under tre säsonger, så tio år är en prestation. Det är ett slitsamt arbete, men man behöver inte vara stor och välväxt för att klara det utan det handlar mer om pannben, säger Agne Danielsson som har varit plantbas för SCA-laget i Vilhelmina i 20 år.

100 PROCENT GODKÄNT

Agne ansvarar för att laget sätter 600 000 plantor varje säsong. Hur många plantor laget hinner sätta per dag skiljer mycket, beroende på vad det är för förhållanden på hygget. Är det brant, stenigt och mycket stubbar så går det långsamt, medan det

5 PLANTERINGSTIPS FRÅN AGNE

1. Läs på i förväg om hur du bör sätta plantorna.
2. Det är superviktigt att sköta om plantorna och vattna dem väl innan plantering.
3. Ta mycket provytor i början när du sätter plant, så att du ser att du sätter rätt antal.
4. Se till att du får i dig tillräckligt med vatten. En varm dag kan det gå åt fem liter. En stadig matsäck är också bra att ha med sig.
5. Plantera lagom mycket själv och lej bort resten, så att jobbet blir roligt. Plantering är ett krävande arbete och tar ofta längre tid än man tror. Välj gärna ett område nära en väg för din egen plantering. Då blir det enkelt att åka förbi då och då under de kommande åren för att glädjas åt resultatet av ditt arbete.

går fort om det är riktigt fina planteringspunkter.

Men tempot är inte det viktigaste – utan det är kvaliteten. Det görs noggranna uppföljningar för att se att plantorna sitter lagom tätt, på bra planteringspunkter och har planterats på ett korrekt sätt. Dels gör laget egna uppföljningar, dels gör SCA efterkontroller på ungefär 20 procent av arealen.

– Vi brukar ha riktigt bra resultat. Ett år hade vi 100 procent godkända plantor – inte en enda av de granskade plantorna satt på fel plats eller på fel sätt. Då kände jag verkligen yrkesstolthet, säger Agne.

PROVA ATT PLANTERA

Han rekommenderar alla skogsägare att prova att plantera själva.

– Det är kul att plantera eftersom man ser ett tydligt resultat och sedan kan följa hur plantorna växer upp till en fin skog. Plantering kan också vara ett sätt att få barnen intresserade av skogen, om de får vara med och prova på lite, säger Agne.

Men han höjer ett varningens finger för att ta på sig för mycket arbete.

– Det är lätt att tänka att man ska plantera mycket själv, men sedan blir det stressigt så att semestern blir förstörd. Eller så kanske plantorna tar stryk för att det tar för lång tid innan de kommer i backen.

– Mitt tips är att sätta en mindre del själv och leja bort resten. Då brukar det bli lagom med jobb och planteringen blir en rolig upplevelse.

– Det krävs pannben för att sätta plant. Man behöver inte vara stor och välväxt, men däremot är det bra med envishet, konstaterar plantbasen Agne Danielsson.

Så tar du hand om plantorna innan plantering

- Om du kör hem plantorna själv är det viktigt att du täcker dem ordentligt så att de inte torkar ut av fartvinden.
- Placera plantkassetterna på marken och undvik både vind och direkt solljus.
- Vattna plantorna varje dag. Krama torvproppen försiktigt med handen – om det sipprar ut lite vatten är de lagom fuktiga.
- Vattna inte med en stark stråle, för då sköljs torven bort.

Omvänd torva – här trivs plantan bäst

När man markbereder inför en plantering är målet att skapa omvända torvor. Fläckar av jorden vänds upp så att humusen hamnar nedåt och mineraljorden hamnar uppåt. Det är i de omvända torvorna det är bäst att plantera. Då får plantorna:

- mer näring och värme
- lagom med vatten
- mindre konkurrens från annan vegetation
- skydd mot snytbaggar och andra skadeinsekter.

Plantera djupt och fös försiktigt

Det vanligaste misstaget vid plantering är att man inte sätter plantorna tillräckligt djupt. Hela torvproppen ska vara minst tre centimeter ner. Det går nästan inte att plantera för djupt, utan huvudsaken är att det sticker upp en gröndel.

När plantan är satt föser du försiktigt dit lite mineraljord med foten. Då får du bort luftfickorna runt torvproppen.

Satsa på kvalitet

Fokusera inte på att hålla ett så högt tempo som möjligt, utan på att sätta plantorna på bra punkter och på ett bra sätt. Då får du mycket fler plantor som överlever och som växer bra.

Toppen!

Den här plantan är tillräckligt djupt planterad och sitter i en omvänd torva med mineraljord överst. Den har fina förutsättningar att få en bra start.

Fler tips!
Ladda ner SCAs planteringsinstruktion på sca.com

Artskyddet ska

En ändring i artskyddsförordningen är att vänta inom ett par månader. Det sa landsbygdsminister Anna-Caren Sätherberg på Forum för Bioekonomi den 27 april. När detta skrivs har inga nya besked kommit. Men riksdagen har beslutat att uppmana regeringen att göra ett tillkännagivande att vidta flera åtgärder för artskyddet.

FOTO: ADOBE STOCK/ANDREY KUZMIN

I februari kom Skogsstyrelsen med beskedet att de skulle börja tolka artskyddsförordningen mer strikt, och reaktionerna från skogsnäringen lät inte vänta på sig. Kort därefter meddelade miljöminister Annika Strandhäll att artskyddsförordningen skulle ändras inom de närmaste månaderna, för att ge skogsägare klarhet i hur och när skogen kan brukas.

– Det här var ett positivt besked som skogsnäringen välkomnade. När riksdagen sedan beslutade att uppmana regeringen att tillkännage flera åtgärder för att förändra artskyddet så var det ännu ett välkommet besked, säger Jonas Mårtensson, affärsområdeschef SCA Skog, och fortsätter:

– Så här i slutet av maj hoppas vi på tydliga besked snarast, men faktum är att vi inte har sett några konkreta lättnader eller förändringar ännu, vilket är oroväckande. En förändring av artskyddet är av stor betydelse för skogsbruket och nödvändigt för att vi skogsägare ska kunna fortsätta att sköta våra skogar med rimliga villkor.

Hallå där...

... Andreas Renöfält! Du är en av SCAs ekologer och har koll på SCAs avverkningsärenden där Skogsstyrelsen har kommit med synpunkter. Berätta, hur arbetar SCA med att hantera riktlinjerna för att följa artskyddsförordningen?

– Framför allt jobbar vi med att ännu tydligare beskriva för Skogsstyrelsen, SKS, vilken nytta den hänsyn vi generellt lämnar vid avverkning har för olika arter. Beroende på vilka arter som finns i den skog som ska avverkas kan vi ofta visa att vår generella hänsyn innebär att arterna kommer kunna fortsätta att trivas också efter avverkning. Även sådan information som vi inte direkt tänker på som ”arthänsyn” kan vara viktigt att informera om. Om en trakt till exempel ska avverkas på vintern och inte under fåglarnas häckningstid kan det vara viktig information för SKS när de ska bedöma om en avverkning uppfyller artskyddsförordningen.

Har Skogsstyrelsen ofta synpunkter?

– Hittills är det ett hanterbart antal avverkningsanmälningar som SKS har bett oss att komplettera. Men det är helt klart att vi nu måste beskriva arthänsynen på ett sätt som vi inte tidigare har behövt göra. Det märks att SKS inte alltid vet hur de ska bedöma om vår hänsyn är tillräcklig eller inte, vilket gör att ärendena tar längre tid då SKS begär in mer och mer information, och inte fattar beslut så snabbt som man skulle önska. Det är sagt att handläggare vid SKS ska göra egna bedömningar innan de bestämmer sig för att kontakta oss, men ibland verkar de varken veta hur de ska värdera den artinformation som finns eller hur de ska bedöma den hänsyn som vi redovisar.

Hur agerar SKS när det gäller mer vanliga arter?

– Nu när de har ändrat praxis så tillämpas artskyddsreglerna även för fridlysta arter som inte är hotade. Men även om alla vilda fågelarter är fridlysta har vi hittills inte erfarit att SKS vill att vi redovisar hänsyn till väldigt vanliga arter som talgoxe och bofink.

Har det varit några ärenden som har känts orimliga?

– Vi har bland annat ett ärende där SKS bett oss att redovisa vilken hänsyn vi

Senaste nytt hittar du på sca.com/artskydd

ändras

RIKSDAGEN VILL SE DE HÄR FÖRÄNDRINGARNA:

- Fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet bör regleras var för sig så att de strikta bestämmelserna för hotade arter i art- och habitatdirektivet inte tillämpas på alla vilda fåglar.
- Regeringen bör förtydliga att nationella fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk.
- Det ska förtydligas att en markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud att bruka marken med hänvisning till artskyddet.
- Regeringen bör tydligt reglera att det är staten som ansvarar för att utreda om det finns skyddade arter i ett område, inte skogsägaren.

Vid sidan om riksdagsbeslutet gav regeringen i april Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen uppdraget att ta fram strategier och arbetssätt för förebyggande åtgärder för artskydd i skogen. Arbetet ska vara klart senast i september 2023.

– Arbetet med artskyddet är en trestegsraket. Steg ett var uppdraget till våra myndigheter att ta fram vägledning till de som arbetar i skogen. Det andra steget är att vi kan ändra i artskyddsförordningen och särskilja fågel- och livsmiljödirektivet och det kan vi göra snabbt. Det tredje är mycket mer långsiktigt för det handlar om att ta vara på förslagen i artskyddsutredningen som kan leda till ändringar av miljöbalken, sade Anna-Caren Sätherberg.

– Hela upplägget med Skogsstyrelsens striktare tillämpning har fått stora konsekvenser för många skogsägare. Den så kallade ”nyordningen” omöjliggör skogsbruk under stora delar av året och skapar stor osäkerhet. Det är dessutom kostsamt, tidsödande och inte minst mycket svårt för privata skogsägare att inventera sin skog utifrån de kunskapskrav som Skogsstyrelsen ställer, säger Jonas Mårtensson och tillägger:

– Naturligtvis ska hotade eller ovanliga och skyddsvärda fåglar och växter skyddas, men i de allra flesta fall räcker de hänsynsregler som redan finns. Får vi dras med det här länge så kommer det att leda till färre arbetstillfällen i hela landet, främst i Norrlands inland, då det blir svårt att bedriva skogsbruk. Avverkningsstopp leder också till sämre tillgång på klimatsmarta produkter som kan ersätta fossila produkter, vilket försämrar Sveriges möjligheter till klimatomställning.

tänkte ta till buskskvätta, en fågel som är knuten till öppna miljöer och ofta häckar på hyggen. Sedan finns det ärenden med inventeringskrav som både innebär en orimlig arbetsbörda och en omöjlig uppgift. Skogsägare förväntas exempelvis visa var hackspettar har sina fortplantningsområden eller viloplatser, men hackspettar hackar hela tiden ut nya bohål och har knappast några favoritträd. Dessutom måste skogsägare lämna in en metodbeskrivning som visar hur inventeringen har genomförts, av vem, rådande väderförhållanden och en rad andra uppgifter.

– Vår kritik mot inventeringskraven betyder inte att vi tycker att hänsyn till hackspettar är onödig. Tvärtom! SCA tar alltid höjd för att det kan finnas fåglar i de skogar som vi avverkar. Vi strävar därför efter att våra avverkningar alltid ska genomföras så att skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn uppfylls.

Hur har det kunnat bli så här?

– Man måste komma ihåg att det i grunden inte är SKS fel att läget är som det är. Tvärtom har de flaggat tydligt för att lagar och praxis behöver ändras. Grundproblemet är att våra lagstiftare har överimplementerat EU-direktiv och slagit samman två olika direktiv i den svenska artskyddsförordningen. Det är därför SKS har tolkat ett antal domar så att skogsbrukare måste skydda varje fågel på individnivå. Denna tolkning delas dock varken av Naturvårdsverket eller av ornitologer (BirdLife). Men SKS tjänstemän måste tillämpa de regeltolkningar som myndigheten gör till dess reglerna ändras eller nya tolkningar görs.

Berör många ärenden privata skogsägare som SCA avverkar åt?

– Vi har ärenden både på egen skog och för privata skogsägare, men det är betydligt färre ärenden som rör privatägd skog. SKS utgår till stor del från de artfynd som är registrerade hos SLU Artdatabanken när de granskar en anmälan och det finns fler fynd på SCAs egen mark eftersom våra egna inventerare genom åren har gjort många registreringar.

– Vi märker att de ärenden som berör vår egen skog ofta är ganska lätta att svara på eftersom vårt skogsbruk uppfyller certifieringskraven och inte bara skogsvårdslagens miniminivå. Vi rekommenderar alla privata markägare att både avverka med SCA-hänsyn och att skaffa sig en certifieringsbar skogsbruksplan, då det kan underlätta processen att få godkännande från SKS.

Rätt träd

på rätt plats

Ju mer du vet om din skog och hur marken ser ut vad gäller bördighet och fuktighet, desto bättre beslut kan du fatta när det är dags för föryngring. Med rätt trädslag på rätt mark får du fler plantor som överlever och en skog som växer bra.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

En ståndort beskriver de förutsättningar som finns på en växtplats och talar bland annat om vilka trädslag som trivs att växa där och vad man kan förvänta sig för tillväxt.

– Ståndorten berättar även vilka andra växter som träden kommer att få konkurrera med och en del om vilka risker som kan finnas under beståndets omloppstid. Ståndorten påverkar också vilken typ av föryngringsmetod som är den mest lämpliga, säger Mimmi Almqvist, verksamhetsutvecklare vid SCA Skog.

När man väljer det trädslag som passar bäst för respektive område är det fler träd som överlever och de kommer också att växa snabbare. Dessutom blir träden friska och starka, så att de blir mer motståndskraftiga mot skadeinsekter och andra faror.

– Genom att välja rätt trädslag tar du helt enkelt vara på markens produktionsförmåga på bästa sätt. Det kan bli mycket stor skillnad på tillväxt, virkesvolym och virkeskvalitet. En annan fördel med att anpassa trädslagen efter ståndort är att det blir en större variation i skogarna, säger Mimmi.

De viktigaste faktorerna som påverkar en ståndort är tillgången till näring och vatten. Man pratar om vegetationstyper och markfuktighet. Mimmi och Andreas Karlstrand, som arbetar med skogsbruksplaner vid SCA, guidar dig bland olika ståndorter och tipsar om hur du kan känna igen dem.

VEGETATIONSTYPER

– växterna berättar hur mycket näring det finns

När det gäller tillgången till näring, alltså hur bördig marken är, kan man titta på vilka växter som finns där.

– Olika växter behöver olika mycket näring och de växer på de platser som passar dem bäst. Det innebär att vegetationen kan ge bra information om hur näringsrik marken är, säger Andreas.

Man brukar dela in marken i olika vegetationstyper som exempelvis högört, blåbärstyp och lavtyp. I Sverige är det vanligast med blåbärstyp. I Norrlands inland kan man ibland gå över flera hektar och i stort sett bara se den vegetationstypen, men ofta är områdena med enhetlig vegetation betydligt mindre än så. Och som så ofta i skogsbruket så är inte verkligheten svart eller vit.

– För det mesta finns det inte någon skarp gräns mellan olika ståndorter, utan det kan vara lite flytande. Det brukar inte bara finnas en typ av vegetation på marken, utan det kan vara en salig blandning. Man får helt enkelt titta på vilken vegetationstyp som är den dominerande, säger Mimmi.

Markens bördighet påverkar hur mycket konkurrens träden kommer att få under sin uppväxt och det är ett mycket viktigt skäl till att det är så betydelsefullt att plantera rätt trädslag på rätt mark. Tall är en pionjärart och behöver mycket utrymme och ljus. Den har svårt att klara konkurrens från andra växter. Granen trivs däremot bra där det är lite trångt och skuggigt, så den är avsevärt bättre på att trängas och bli skuggad av andra växter.

– Det är viktigt att ta hänsyn till det. På riktigt bördiga marker växer det fort upp konkurrerande växtlighet, även om man har gjort en bra markberedning. Det blir jobbigt för tallen, medan granen klarar det mycket bättre, säger Mimmi.

Bördigheten påverkar även hur många plantor man bör sätta per hektar. Ju bördigare mark desto fler plantor. En bördig mark har nämligen tillräckligt med näring för ett större antal träd.

VEGETATIONSTYPER

Högörttyp

Högört är den allra bördigaste vegetationstypen. Här växer det högre örter och växter, bland annat midsommarblomster, olika ormbunkar, strutbräken, älgört, ormbär och brännässlor. Det ser grönt och frodigt ut. Den här vegetationstypen återfinner man ofta längst ner i sluttningar, där det finns mycket rörligt markvatten. Högörttypen är lättast att känna igen runt midsommar, då blommorna blommar.

- Här passar det bäst med gran, som kan tillgodogöra sig näringen på ett bra sätt. Det är också lämpligt att blanda in en del lövträd.

Högört med ormbunkar och ormbär.

Hundkex.

Ormbär.

Älggräs, innan blomning.

Lågörttyp

Lågört är också en mycket bördig vegetationstyp, även om den inte är riktigt lika bördig som högört. Här växer låga arter som harsyra, ek- och hultbräken, skogsstjärna och skogsviol. Lågört brukar återfinnas i svackor och långt ner i sluttningar.

- Här är det lämpligt med gran, men gärna med inblandning av lövträd.

Lågört med bland annat ekorrbär och harsyra.

Skogsviol.

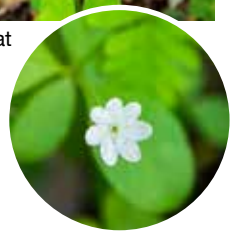

Skogsstjärna.

Ekbräken och hultbräken.

Grästyp

Även grästyp hör till de bördiga vegetationstyperna. Här växer både smalbladiga och bredbladiga grästyper som fårsvingel och kruståtel. Grästyper finns ofta i fuktiga områden och är relativt näringsrika.

- Här trivs gran bra. Björk trivs också bra i de mer fuktiga områdena.

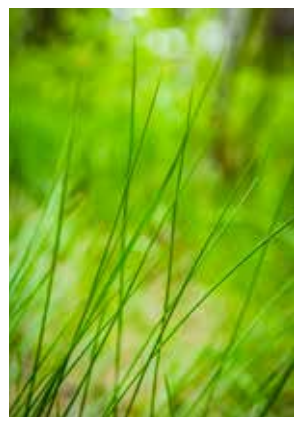

Skogsfräken.

Starr-fräkentyp

Här växer bland annat olika starrtyper, skogsfräken, ängs- och tuvull och hjortron.

Det är ofta lite fuktigt och ibland även blött. Starr kan du skilja från gräs genom att känna på stjälken – den är nämligen trekantig, inte rund som hos gräs.

- Här trivs granen bra, gärna med inslag av lövträd.

Ängsull/tuvull.

Tumregler

Det finns några enkla tumregler att ta hjälp av om man vill försöka bedöma vilken vegetationstyp det är.

- Blåbärstyp ska ha blåbärsris som täcker minst en fjärdedel av markskiktet.
- Örttyperna ska ha minst tre typiska arter, eller så ska två arttyper täcka minst en sextondel av markskiktet eller en arttyp täcka minst en åttondel.
- För övriga vegetationstyper gäller att den dominerande arttypen, som till exempel gräs, lingon eller lav, ska täcka minst en fjärdedel av markskiktet.

Blåbärstyp

Här domineras marken av blåbärsris. Det är Sveriges vanligaste vegetationstyp.

Blåbärsris.

Lingonris.

Lingontyp

Marken domineras av lingonris. Det är ofta lite näringsfattigare och torrare än på marker med mycket blåbärsris. Det är Sveriges näst vanligaste vegetationstyp.

- Vid blåbärs- och lingontyp går gränszonen för om det passar bäst med gran eller tall. Man behöver avgöra från fall till fall vilket trädslag som är mest lämpligt, främst utifrån hur bördigt det är. På de bördigare markerna är det bäst med gran, medan tall passar bättre om det är lite magrare mark.

På de här vegetationstyperna finns det ibland större möjlighet att välja det trädslag som man själv föredrar, utan att för den skull tappa mycket i produktion eller få större skaderisker. Men om man är osäker eller inte kan bestämma sig är det oftast en bra idé att plantera det trädslag som dominerade innan man avverkade.

Fattigristyp

Här är det ganska näringsfattigt, men det kan vara antingen fuktigt eller torrt. På torrare marker växer mest ljung och kråkbär, medan du hittar skvattram och tranbär på de mer fuktiga markerna. Fuktiga områden med fattigristyp gränsar ofta mot myrar och de torrare områdena finns ofta i anslutning till hällmarker.

- Här trivs tallen bäst.

Ljung och kråkbär.

Lavmarktyp

Här täcks marken till minst en fjärdedel av lavar som renlav, fönsterlav och islandslav. Det är näringsfattigt och torrt.

- Här trivs tallen bäst.

Vit renlav.

MARKFUKTIGHET

– stora skillnader längs sluttningar

Markfuktigheten har mycket stor påverkan på vilket trädslag som är mest lämpligt. Granen behöver god tillgång på vatten, medan tallen inte har så höga anspråk.

Ofta är det torrast högst upp i en sluttning, medan det är blötast längst ner. Det brukar även vara fuktigt i svackor. I SCAs digitala tjänst Skogsvinge hittar du bra information om markfuktigheten på just din fastighet. Gå in på Karttjänsten och sedan vidare till Kartlager, Marken och Markfuktighetskarta.

– Om du vill gå ut i fält för att bedöma markfuktigheten är det bra om du inte är ute efter en lång torrperiod eller när det har regnat väldigt mycket. Försök att hitta en tidpunkt när det är ”normalblött” i skogen, säger Mimmi.

Blöt mark

Här är grundvattnet i eller nära markytan och det finns alltid vattensamlingar. Det krävs stövlar för att ta sig fram utan att bli blöt.

- Det är så pass blött att man oftast inte bedriver skogsbruk här.

Hur hänger vegetationstyp och markfuktighet ihop?

Det finns en viss koppling. Grundregeln är att det är bördigare på friska och fuktiga marker och mer näringsfattigt på torra marker. Det finns exempelvis inte högörter på torr mark och inte lav på blöt mark, men mellan ytterligheterna kan det variera en del.

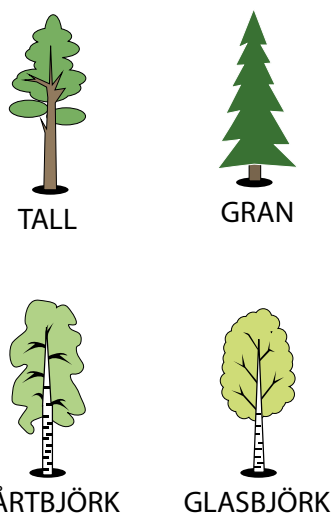

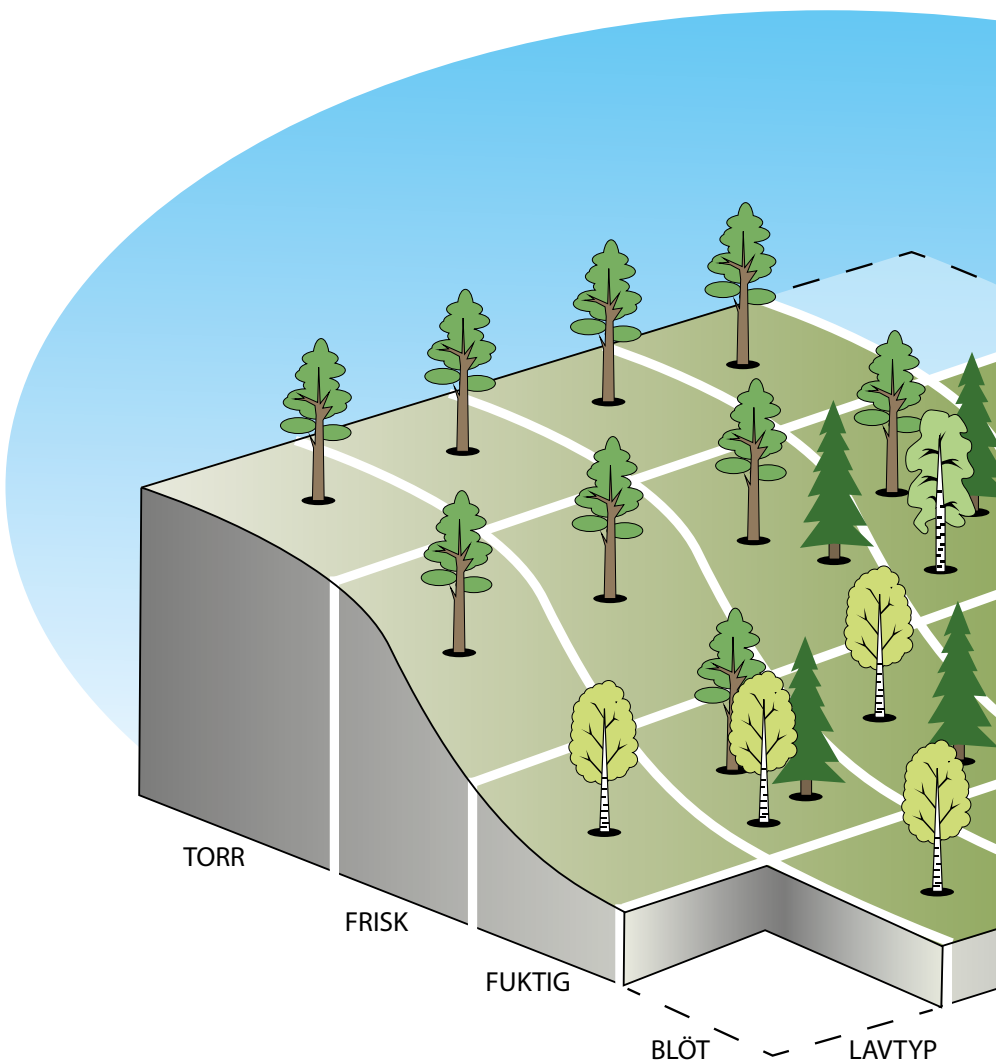

Fuktig mark

Grundvattenytan ligger på mindre än en meters djup. Det finns stillastående vatten efter regn och snösmältning, men det går att ta sig fram torrskodd om man hoppar på tuvorna. Titta efter sumpmossor som vitmossa och granvitmossa. Granarna står ofta på ”socklar” för att stammen ska komma bort från vätan.

- Här trivs gran bra.

Gran som står på socklar på grund av vätan.

Frisk mark

Frisk mark innebär att det inte är särskilt torrt och inte särskilt blött, utan mitt emellan. Grundvattenytan ligger på en till två meters djup. Det finns inte några vattensamlingar och du kan gå med lågskor utan att bli blöt, även om det nyligen har regnat. Den allra största delen av Sveriges produktiva skogsmark utgörs av frisk mark.

- Här trivs oftast både gran och tall.

Torr mark

Grundvattnet ligger djupare än två meter. Det är ofta torr mark på höjder. Det brukar även vara torrt på plan mark om det enbart finns ett tunt ytskikt av humus och jord över berggrunden. Tallhedar med gott om lavar är ett exempel på torr mark.

- Här trivs tall.

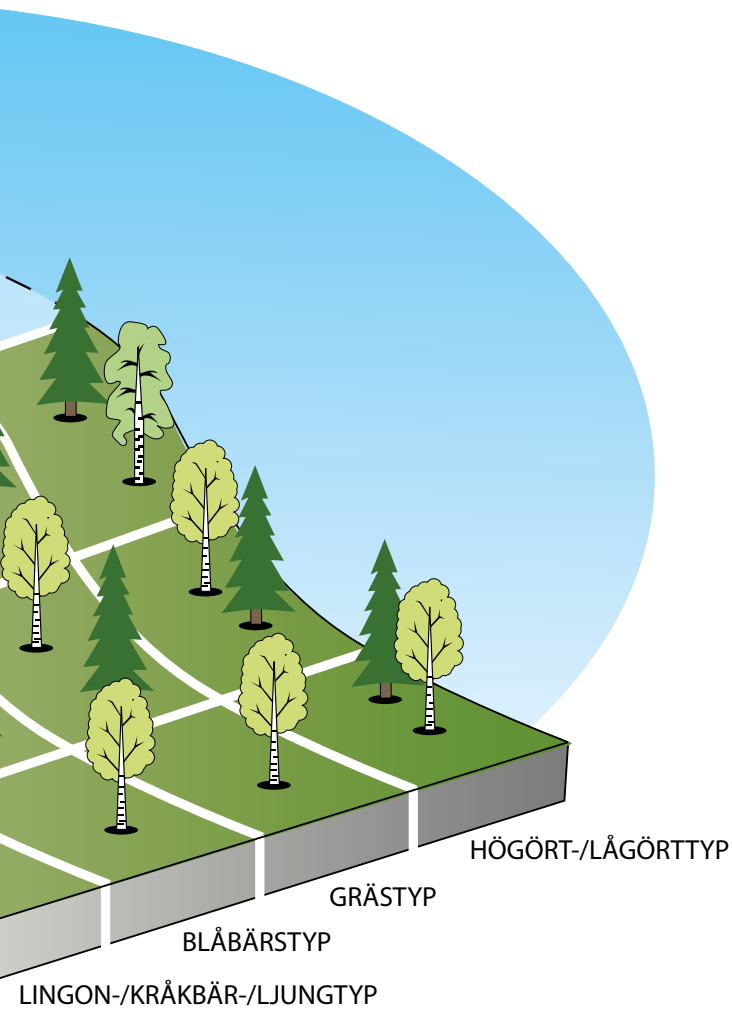

ILLUSTRATION: PER MATSSON

Vilka trädslag trivs på de olika ståndorterna?

Huvudreglerna är:

- Tall trivs på torr och frisk mark med lägre bördighet.
- Gran trivs på bördigare mark som är frisk eller fuktig.
- Vårtbjörk passar på frisk mark och glasbjörk på fuktig mark.
- Contortatall kan vara ett alternativ på torra och friska marker i Norrland.
- Blandskog passar på många marker. Gran och tall är bra på ”medelgoda” marker. En inblandning av björk är bra i de flesta skogar, framför allt de fuktiga.

Källa: Skogskunskap

Kan man välja sitt favoritträdslag även om ståndorten säger annat?

Hur noga är det egentligen? Om man till exempel gärna vill sätta gran, men ståndorten är bäst för tall, har man inget val då?

ATT PLANTERA GRAN på riktigt näringsfattig och torr mark är tyvärr inte någon bra idé, eftersom en stor del av granarna riskerar att dö på grund av att de får för lite näring och vatten. De som överlever kommer att växa dåligt och vara känsliga för skador.

När det gäller plantering av tall på granmark så växer den snabbt, men den har svårt att klara av den konkurrens som blir från annan växtlighet. Det finns även undersökningar som visar att tall som växer på mer näringsrika marker oftare drabbas av skadesvampen törskate.

Men på en stor del av den svenska skogsmarken är förhållandena sådana att både tall och gran växer bra, även om det kanske är ännu mer optimalt för det ena eller andra trädslaget. Diskutera gärna med din virkesköpare vad du kan vänta dig för utfall vid olika alternativ.

TIPS
när du ska kolla vegetationstyp och markfuktighet

Ofta är det en flytande gräns mellan olika ståndorter. Här syns till exempel ljung, blåbär och lavar inom ett mindre område.

3

SAKER ATT TÄNKA PÅ

- Kom ihåg att verkligheten inte är svart eller vit – ofta går det inte att hitta renodlade vegetationstyper utan det är en blandning av växter från olika vegetationstyper. Kolla vilka arter du ser mest av!
- Fråga om du är osäker. SCAs virkesköpare hjälper dig gärna!
- Lär känna din skog och hur ståndorterna varierar. Kolla gärna i Skogsvinge medan du går omkring på din fastighet. Kontrollera höjdkurvorna och se hur växtlighet och markfuktighet varierar utifrån toppar och dalar.

Om du beger dig ut för att kolla ståndorter bör du inte fastna med näsan i backen, utan titta även upp på träden för att se hur de mår. Ett annat värdefullt tips är att ge sig ut runt midsommar, när många örter blommar och det är lättare att artbestämma dem.

Om man ska göra en avverkning och funderar på vad man ska föryngra med för trädslag efteråt, brukar de träd som redan står där ge bra information.

– Hur mår de och hur ser de ut att växa? Det trädslag som finns på området i dag är inte alltid det optimala valet, säger Mimmi.

AVSTÅND MELLAN GRENVARVEN

På tallar är det enkelt att se avståndet mellan grenvarven och avgöra hur mycket de har vuxit per år. För granar är det lite lurigare, men längden på toppskotten kan ge en bra fingervisning. Kolla också om träden ser friska och vitala ut.

Om det finns både tall och gran i beståndet brukar man kunna se vilket trädslag som växer bäst och därmed passar bäst för marken.

GÅ IN EN BIT I SKOGEN

Ett annat tips är att inte bara titta längs vägrenarna, för där är förhållandena inte representativa för beståndet. Dels är det mycket ljusare längs vägrenarna och dels leder dikena bort vatten så att markfuktigheten förändras. Gå in några meter i beståndet så får du en mer rättvisande bild.

När det gäller vegetationstyper så är de enklast att känna igen runt midsommar, mitt i blomningstiden för många örter. Det finns flera appar som kan underlätta artbestämningen, bland annat PlantSnap och PlantNet.

VIRKESKÖPAREN HJÄLPER TILL

Att avgöra ståndort kan vara enkelt ibland, men betydligt svårare andra gånger. Det är enkelt när det är riktigt bördigt och fuktigt eller riktigt magert och torrt, medan mellanlägena kan vara svårare.

– Men du behöver aldrig känna dig orolig, för det finns hjälp att få. Har du en skogsbruksplan så är det riktigt enkelt, för då finns ståndorterna beskrivna där utifrån både vegetationstyp och markfuktighet. Har du inte någon plan och känner dig osäker kan du självklart alltid ta hjälp av din virkesköpare, säger Andreas.

Hur små ståndorter markeras i en skogsbruksplan?

DE MINSTA AVDELNINGARNA i skogsbruksplanen är 0,3 hektar stora. Men om det finns ännu mindre områden som tydligt avviker från den omgivande ståndorten kan SCAs planläggare markera det med en symbol och skriva in en förklarande text.

I skogsbruksplanen anges också ståndortsindex för respektive avdelning, till exempel T20 eller G22. Ståndortsindex är ett mått på markens produktionsförmåga. Det visar den beräknade höjden för tall eller gran när träden är 100 år gamla.

Ny skog med garanti

SCAs TJÄNST Ny skog med föryngringsgaranti är ett tips till dig som vill känna dig trygg med att dina nya skog växer som den ska. Med den tjänsten behöver du aldrig fundera över vilket trädslag som passar bäst, utan vi hjälper dig med det och ser till att markbereda och därefter plantera, för att sedan göra en återväxtkontroll efter två år.

Om hela eller delar av planteringen inte håller vad vi lovar gör vi om den – helt utan extra kostnad. Och sedan gör vi en ny återväxtkontroll efter två år. Du får alltså en garanterat lyckad föryngring.

EUs miljöutskott vill öka kolsänkan kraftigt

Miljöutskottet i Europaparlamentet har tagit ställning till flera förslag av stor betydelse för skogsindustrin. Utskottet föreslår bland annat att kolsänkan i EU ska öka med omkring 15 procent till 2030 och att Sverige ska stå för den största kolsänkan.

FÖRUTOM ATT KOLSÄNKAN ska öka med 15 procent har utskottet dessutom beslutat om en extra kolsänka på 50 miljoner ton fossil koldioxid från så kallad carbon farming, där markförvaltare ska öka upptag och inlagring av kol genom olika jord- och skogsbruksmetoder.

– Miljöutskottets beslut erkänner inte hela klimatnyttan från skogen och den skogsbaserade värdekedjan. För att nå målen kan vi bli tvungna att minska uttaget från skogen, vilket innebär färre förnybara produkter som kan ersätta fossila alternativ. Vi hoppas på ett mer balanserat förslag när det blir dags för omröstning i EU-parlamentet, säger Emma Berglund på Skogsindustrierna.

Miljöutskottet föreslår också att restprodukter från trakthyggesbruk inte ska räknas som hållbar bioenergi. Däremot görs ett undantag för trakthyggesbruk som bidrar till gynnsamma förhållanden i ekosystemet. Även om trakthyggesbruket skulle uppfylla hållbarhetskriterierna föreslår miljöutskottet ett bredare förbud mot alla restprodukter som kommer direkt från skogen och skogsbruket. Restprodukterna får inte räknas mot förnybartmålen eller ges statligt stöd.

– Det innebär att avfall och restprodukter från allt skogsbruk går till spillo, tillsammans med årtionden av klimatarbete, säger Mårten Larsson på Skogsindustrierna.

OROVÄCKANDE BESKED

Hans Djurberg, SCAs hållbarhetschef, tycker att miljöutskottets besked är oroväckande:

– Klimatnyttan från Sveriges skogsbruk är dubbelt så stor som hela Sveriges utsläpp. Den växande skogen binder koldioxid och vi bidrar med klimatsmarta produkter och förnybar energi – avgörande bidrag till att minska de fossila utsläppen. Och när vi ser utvecklingen i världen är det än mer uppenbart att vi måste minska vårt beroende av stater som producerar olja och gas. Trots det vill utskottet kraftigt begränsa möjligheterna med bioenergi från skogen.

Utskottet kom dock med ett positivt besked, och det gäller utsläppshandeln.

– Att minska fossila utsläpp ska belönas. Föregångare som enbart använder biomassa i sin produktion bör fortsatt inkluderas i utsläppshandeln, under vissa förutsättningar. Biobränslen ska inte diskrimineras jämfört med andra teknologier som elektrifiering och vätgas, säger Johan Bruce på Skogsindustrierna.

Miljöutskottets omröstningar är bara ett steg i processen. Nu väntar omröstningar och förhandlingar innan en färdig lagstiftning antas.

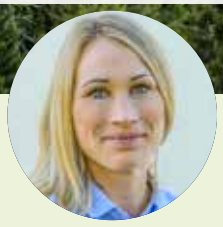

Sofia Johansson, affärsstrateg vid SCA Skog

Bra balans men stor ovisshet på virkesmarknaden

Hur är läget på virkesmarknaden i Norrland?

– Det är en bra balans mellan tillgång och efterfrågan på sågtimmer. När det gäller massaved har vi haft en lång period med höga lager, men nu är det en bättre balans även där.

Hur är prisläget?

– De höga bränslepriserna har gjort att kostnaderna för avverkningar har gått upp, så för att öka skogsägarnas lönsamhet har vi under vintern och våren höjt priserna för både massaved och timmer. Det har inneburit att många skogsägare har passat på att teckna kontrakt för avverkningar.

Hur ser prognosen ut för virkesmarknaden framöver?

– Just nu är det bra marknader för såväl sågade trävaror som massa och kraftliner, vilket skapar en god efterfrågan på virke. Men framtiden är mer oviss än någonsin, särskilt för sågade trävaror. Det finns så många omvärldsfaktorer som påverkar efterfrågan och därmed marknaden för virke. Inflationstakten, ränteökningar och energipriser är några exempel.

Under flera år har det flödat massaved och timmer i Europa som en följd av massiva granbarkborreangrepp. Virket från dessa massiva angrepp är i stort sett slut, men det finns fortsatt risk för ytterligare angrepp. I Syd- och Mellansverige pågår det fortfarande stora insatser mot granbarkborren.

På lite längre sikt kommer SCAs två stora industrisatsningar vid Obbola och Ortviken att skapa en ökad efterfrågan på massaved. Båda projekten närmar sig slutfasen nu, så det är riktigt roligt.

Hur påverkas SCAs virkesköp av Rysslands invasion av Ukraina?

– Kriget är först och främst en katastrof för det ukrainska folket, men det får även effekter på många andra håll. När det gäller virkesförsörjningen så påverkas vi inte direkt eftersom vi inte har haft någon import från Ryssland eller Belarus. Vi har valt att till största delen försörja våra industrier med virke från norra Sverige.

Däremot påverkas vi bland annat av att avverkningar och transporter blir dyrare på grund av de höga bränslepriserna. Kriget skapar också oro, påverkar inflation, handelsmönster och många fler faktorer som kan påverka marknaderna för våra slutprodukter och därmed behovet av virke.

BLAND TOMTAR OCH TROLL...

...och en och annan häxa

Tomtar och troll lockar varje år omkring 35 000 personer till Hälsingeskogarna. Här bjuder Trolska skogen in till en annorlunda teaterföreställning, med träden som kuliss.

– Under en promenad får besökarna uppleva en saga, lösa en gåta och möta några av skogens olika väsen, berättar projektledaren Helena Brusell.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON • FOTO: MICKE ANDERSSON

Föreställningen är uppdelad i fem olika spelscener som är mellan 8 och 14 minuter långa. Troll brukar alltid ha en viktig roll i berättelsen.

Den ettriga men glada häxan Aska Etter är en av publikfavoriterna och återkommer varje år.

Skogen är viktig i föreställningen och scenografen hämtar mycket inspiration från de olika miljöerna. Älvdrottningen passar in perfekt i en ljus och öppen del av skogen.

Trolska skogen håller till i Mellanfjärden mellan Hudiksvall och Sundsvall. Varje år sätter de upp en teaterföreställning som är precis som en vanlig föreställning, fast utomhus. Och i stället för att sitta i en salong så promenerar besökarna mellan de olika scenerna. I själva berättelsen finns också en gåta som besökarna får lösa.

– Vi försöker få in mycket humor och knasighet, men också lite lagom med pirr. Tanken är att det ska vara ett äventyr för småfolk mellan två och nio år, men att det även ska vara underhållande för vuxna, säger Helena.

BUTTRA TROLL

Många av karaktärerna är så omtyckta att de är med år efter år, som trollkarlen Filiokus, häxan Aska Etter och tandfen. Och tomtar och troll är det så klart gott om. Men berättelsen byts ut för varje år och just i år handlar den om ett mystiskt älvägg som ingen vet vad det innehåller.

Även promenaderna mellan scenerna bjuder på många upplevelser. Längs vindlande stigar finns mängder av små miniatyrhus för vättar och kanske dyker det upp ett buttert troll bakom något träd. Det går också bra att göra ett stopp för att köpa fika av en hustomte och slå sig ner på en stor kantarell för att vila benen.

BRUKAR SKOGEN MED TEATER

Själva skogen är också en stor del av upplevelsen.

– Den bjuder på en fantastisk kuliss. Vi tror att sagan känns mer på riktigt när den utspelar sig i naturen i stället för i en teatersalong, eftersom man tror mer på troll och andra väsen när man möter dem här, säger Helena.

Skogen inom området är mycket varierad, med

Den som vågar kan försöka sig på att borsta tänderna på den slumrande draken.

FOTO: PER TRANÉ

Trolska skogen är en levande sagoskog i Mellanfjärden mellan Hudiksvall och Sundsvall. Här får man promenera i sin egen takt mellan teaterscenerna och kan stöta på allt från musikanter till feer och troll.

såväl ungskogar som gammal skog, täta mörka granskogar och ljusa tallbackar.

– Vi använder oss verkligen av alla variationer och scenografen tar inspiration av de olika miljöerna. Vi säger att vi brukar skogen, men vi gör det med teater. Förhoppningen är att på ett lekfullt sätt öka barns intresse för både natur och kultur, säger Helena.

40 ANSTÄLLDA

Trolska skogen startade för 24 år sedan. Då var de en ideell förening som lånade privata skogar för att spela sina interaktiva föreställningar för barn. I dag långtidsarrenderar de ett skogsområde av Nordanstigs kommun, har 40 sommaranställda plus några personer som är anställda året runt.

Helenas dröm är att barn ska få uppleva samma häftiga känsla som hon själv fick göra när hon gick i Skogsmulle när hon var fyra, fem år. På de flesta Mulleträffarna gjorde de ungefär samma sak – gick på en liten upptäcktsfärd i skogen och drack varm choklad vid en brasa. Men en gång när de satt där med sin choklad så tittade ledaren häpet upp och sa: ”Nämen titta, där kommer Skräplisa!”

– Och så kom det verkligen en gumma gående där genom skogen och vi fick vara delaktiga i en liten teater som gick ut på att man inte ska slänga skräp i naturen. Det var en otrolig överraskning att gumman dök upp och en känsla som jag aldrig glömmer. Jag vill att fler ska få vara med om det!

Träd med gung

Trolska skogen har gjort en skiva om olika trädslag – du kan lyssna på låtarna på Spotify. Sök på Trolska Skogen och skivan Trädspring.

Vad händer om

Som sambo kan det bli riktigt problematiskt om den ena partnern dör och det inte finns något testamente. Om du är gift och det finns särkullbarn är det också läge att tänka till.

– Är det skog inblandat handlar det ofta om stora värden och då är det extra viktigt att fundera över exempelvis testamente. Annars kan det uppstå olyckliga situationer där man får svårt att behålla sin bostad, säger Elvira Bjärvall, jurist vid Ludvig & Co.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON • ILLUSTRATION: PER MATSSON

Juridiskt sett är det stora skillnader mellan att vara gift och att vara sambo. Som gift har man ett bättre skydd, men även här finns det fallgropar som man bör vara medveten om.

– Bodelning och arvsrätt är ett snårigt område, men med testamente, äktenskapsförord och samboavtal kan man ofta komma långt, säger Elvira.

Här reder hon ut vad som händer i olika situationer och tipsar om vad man bör tänka på.

SAMBOS

Om jag och min sambo har köpt en bostad tillsammans – vad händer om min partner dör?

– Om ni har köpt bostaden för gemensamt bruk får du behålla halva bostaden och halva bohaget. Din sambos barn, vare sig det är era gemensamma barn eller barn från ett tidigare förhållande, ärver den andra halvan av bostaden och halva bohaget. Du blir alltså delägare tillsammans med barnen. Barnen ärver dessutom eventuella bilar, värdepapper, kontanter och så vidare från din sambo.

Bostaden ingår i en bodelning även om bara den ena sambon har stått för finansieringen. Vem som betalar för att införskaffa en bostad i ett samboförhållande har nämligen inte någon betydelse för bodelningsrätten, utan det viktiga är om bostaden har köpts för att ni ska bo där tillsammans.

FOTO: MARTIN EDHOLM

Elvira Bjärvall, Ludvig & Co.

Vad händer vid ett dödsfall om sambon har ärvt bostaden eller köpt den innan vi träffades?

– Då ärver barnen hela bostaden och du kan plötsligt stå utan hem. Det spelar inte någon roll om ni har gemensamma barn eller om du har bott där i 30 år och investerat mycket tid och pengar i till exempel renoveringar. Det här brukar vara en stor överraskning för många och kan bli väldigt olyckligt!

Vad händer om min sambo inte har några barn – ärver jag min sambo då?

– Nej, en sambo har inte någon arvsrätt över huvud taget, såvida det inte finns ett testamente. Om sambon inte har några barn så ärver sambons föräldrar, syskon eller till och med fastrar, mostrar, farbröder och morbröder. Det kan med andra ord uppstå mycket konstiga situationer. Dina svärföräldrar eller en moster som du aldrig har träffat kan plötsligt bli delägare till bostaden som du bor i.

Vad gäller om vi bor på en skogsfastighet med tillhörande bostadshus?

– Om ni har köpt en skogsfastighet tillsammans kan situationen se lite olika ut. Om fastighetens huvudsakliga ändamål är att användas som er bostad kan den komma

det värsta händer?

att ingå i en bodelning. Är fastighetens huvudsakliga ändamål att användas för näringsverksamhet är det däremot troligt att den inte bedöms utgöra samboegendom.

Om sambon köper en skogsfastighet utan bostadshus så har du inte någon bodelningsrätt till den alls. Det finns också en vanlig situation som det verkligen gäller att se upp med – och det är om du flyttar in på den andras gård. Då har du inte någon rätt till varken bostadshus eller skog. Så trots att du kanske har bott länge på gården och eventuellt också jobbat där, så kan du stå utan både bostad och försörjning om din sambo skulle avlida. Det är samma sak om man separerar. Då har den som ägde fastigheten rätt att behålla allt.

Vilken hjälp har man av ett testamente?
– De allra flesta vill att den som man har delat livet med ska ha möjlighet att bo kvar i bostaden och det brukar gå att ordna. Finns det inte några barn inblandade så kan man testamentera allt man äger till sin sambo.

Om du har barn så kan du skriva in att den efterlevande ska ärva allt som barnen inte har absolut rätt till enligt lagen, den så kallade laglotten. Laglotten utgör halva arvet, så det kan göra stor skillnad för möjligheten att kunna bo kvar och att behålla skogen.

EXEMPEL

Anna och Sofia är sambos och har två gemensamma barn. De har skrivit ett gemensamt testamente där det står att så mycket som möjligt av tillgångarna, alltså 50 procent, ska gå till den efterlevande sambon.

När Sofia avlider har hon tillgångar på 1 miljon kronor. Barnens gemensamma laglott blir då 500 000 kronor. Anna ärver 500 000 kronor, medan barnen ärver 250 000 kronor var. Om Sofia inte hade skrivit något testamente så hade barnen ärvt 500 000 kronor var och Anna hade inte ärvt något alls.

Om jag har en skogsfastighet utan bostadshus – kan jag testamentera den till min sambo?
– Om du har barn kan du testamentera bort allt utom barnens laglott, alltså halva arvet. Kanske har du kontanter, värdepapper eller något annat av värde som dina barn kan ärva, medan din sambo får ärva skogen. På så sätt behöver ni inte bli flera delägare i fastigheten.

Är det något mer man bör tänka på som sambo?
– Enligt sambolagen så har sambor bara bodelningsrätt när det gäller bostad och bohag som har köpts för gemensam användning. Om du flyttar in hos någon så har du alltså inte någon rätt till bostaden eller fastigheten vid en separation, oavsett hur länge du har bott där. Här kan man fundera på ifall man vill överlåta en del av fastigheten genom exempelvis gåva eller köp.

Köper man en gemensam bostad som enbart den ena sambon finansierar och man inte vill att bostaden ska ingå i en bodelning kan man reglera detta med ett samboavtal. Det kan också vara bra att fundera på att teckna livförsäkringar för att ha råd att lösa ut andra arvingar vid ett dödsfall, med tanke på att det inte är möjligt att styra arvet helt och hållet med ett testamente.

GIFTA

Vad händer om jag är gift och maken dör?
– Det beror på hur familjesituationen ser ut. Om maken inte hade några barn sedan tidigare eller om det bara finns gemensamma barn så är det enkelt. Då ärver du allt, under förutsättning att det inte finns något testamente som föreskriver något annat. Och vid en separation delar ni lika.

Är det något speciellt som gäller kring skogsfastigheter?
– Nej. Och det spelar inte någon roll vem som står som ägare eller när fastigheten har köpts, utan maken ärver så länge det inte finns ett testamente.Vid en separation har ni rätt till hälften var.

Vad gäller om det finns särkullbarn?
– Då kan det bli komplicerat. Gemensamma barn får inte sitt arv förrän båda föräldrarna har gått bort, medan särkullbarn får sitt arv direkt när en förälder dör. Om ni enbart har särkullbarn så har den efterlevande maken inte rätt till något arv alls, om det inte finns något testamente.

EXEMPEL

Lennart och Siv är gifta och har ett gemensamt barn. Lennart har också ett barn från ett tidigare förhållande. När Lennart dör har han tillgångar på 1 miljon kronor. Särkullbarnet får sin del av arvet, 500 000 kronor, direkt. Siv ärver det gemensamma barnets andel, 500 000 kronor. Det gemensamma barnet ärver sin del när Siv avlider.

Vad bör man tänka på om det finns särkullbarn?
– Då kan det vara ett bra alternativ att skriva ett testamente så att särkullbarnen endast får sin laglott, alltså hälften av arvet. Det underlättar för den efterlevande maken att kunna bo kvar i huset. Resten av arvet kan särkullbarnet få när den efterlevande maken går bort.

Är det något mer man bör tänka på när man är gift?
– Ibland kan det vara bra att skriva ett äktenskapsförord. Om den ena maken till exempel har ärvt en släktfastighet eller köpt en fastighet för flera miljoner kanske man inte vill att den ska ingå i en bodelning om man skulle gå skilda vägar.

Finns det några vanliga missuppfattningar?
– Många blir förvånade över hur det fungerar med enskild egendom vid dödsfall. Man kanske har ärvt en fastighet som enskild egendom och tänker att den därmed ska gå i arv till barnen, men är man gift så är det den kvarvarande maken som ärver före gemensamma barn. För att ändra på det behöver man skriva ett testamente.

Särkullbarn = barn från ett tidigare förhållande.

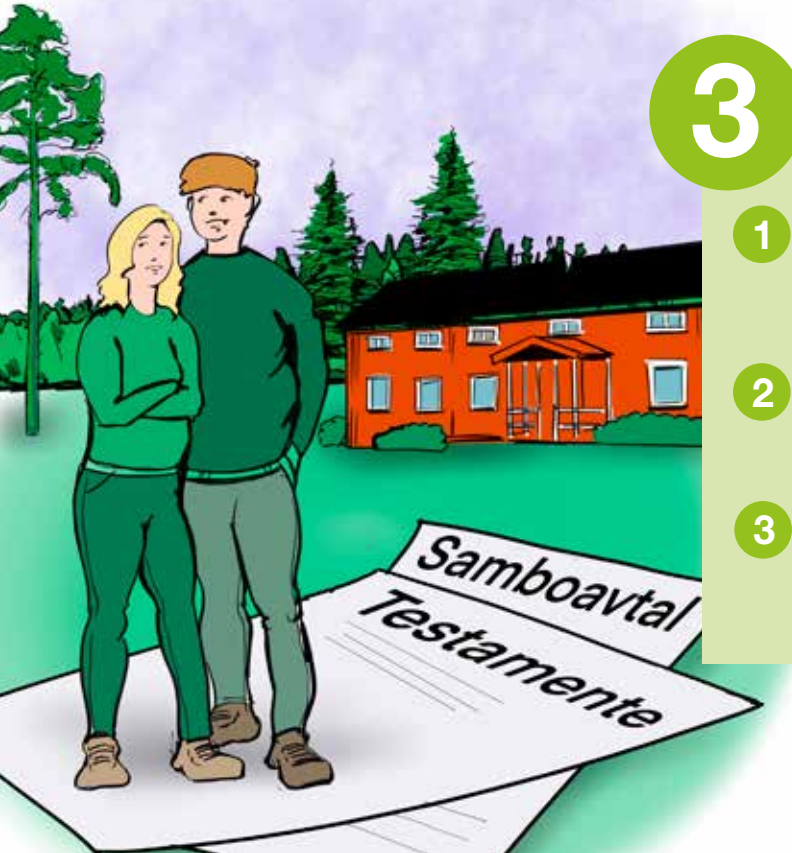

3 TIPS KRING TESTAMENTEN

1. Se till att skriva ett och vänta inte! Det är lätt att vara godtrogen och tro att allt ska lösa sig på ett bra sätt, men tyvärr så gör det inte alltid det. Du underlättar för de efterlevande om det är tydligt vad du vill.
2. Ta hjälp, annars blir det ofta fel. Det är så olyckligt när man läser ett testamente och det inte går att lista ut vad den avlidne egentligen ville.
3. Tänk på att ett testamente bör vara ett levande dokument som du uppdaterar när omständigheterna i livet förändras. Man bör inte göra ändringar i ett befintligt testamente, utan upprätta ett nytt med ny underskrift och ny bevittning.

SCAs ANSVARSARTER UNDER LUPPEN

SCA har utsett 203 ansvarsarter som vi tar ett särskilt ansvar för eftersom de förekommer på vår mark och kan påverkas negativt av skogsbruk. I vår serie ”Under luppen” tittar vi lite närmare på några av ansvarsarterna och deras livsmiljöer.

TRETÅIG HACKSPETT

TRETÅIG HACKSPETT *(Picoides tridactylus)* är en så kallad stannfågel som inte flyttar på vintern. Det är en ganska oskygg och tystlåten hackspett som är 20-25 cm lång.

Tretåig hackspett förekommer i dag främst i fjällnära skog. Den trivs bäst i äldre barr- och blandskogar, främst granskog, med gott om döda och döende träd. Sommartid klarar den sig i områden på bara några tiotals hektar så länge det finns god tillgång på föda. Vintertid måste den dock ha betydligt större områden för att hitta mat.

Tretåig hackspett har höga krav på sin livsmiljö och är klassad som nära hotad i den svenska rödlistan. Den gynnas av områden där större partier med äldre skog sparas. Det kan vara gynnsamt att använda hyggesfria metoder vid åtgärder i anslutning till områden med revir, liksom att återställa dikade sumpskogar. I områden där man vet att det finns revir ska man undvika gallring och föryngringsavverkning under häckningsperioden.

Vid föryngringsavverkning är det viktigt att bland annat lämna hänsynsytor med trädgrupper, särskilt av äldre gran och lövträd, att lämna kantzoner mot vattendrag, skapa högstubbar och spara döende träd. Naturvårdsbränningar är också mycket positivt, eftersom bränningar ger gott om föda.

FOTO: FATIMA BOUKARCHID

FOTO: LENA HÖGBERG

TRÅDBROSKLAV

TRÅDBROSKLAV *(Ramalina thrusta)* är en vitaktig hänglav, som nästan ser ut att vara sockrad. Oftast blir den inte särskilt lång, bara ett par centimeter, men i gynnsamma förhållanden kan den bli betydligt längre. Laven trivs bäst i fuktig, gammal granskog som har varit orörd i många år och av de observationer som har gjorts verkar den trivas extra bra i områdena kring de större älvarna. Den behöver en stabil miljö och finns därför i skogar som är naturligt skyddade mot skogsbrand, så kallade brandrefugier, såsom bäckraviner, bäckdråg och gransumpskogar.

Trådbrosklaven är tämligen oansenlig och det krävs ett tränat öga för att upptäcka den, men har man det kan man se den på lågt sittande, torra grenar på äldre granar. Tidigare förekom trådbrosklaven i stort sett hela Sverige, men under årens lopp har den minskat kraftigt och försvunnit från stora delar av landet. Den är klassad som starkt hotad i rödlistan. Numera finns de flesta observationerna i Ångermanland, Medelpad och Jämtland.

Skog där laven förekommer ska inte avverkas. Eftersom laven är känslig för uttorkning ska man även se till att lämna tillräckligt breda övergångszoner när man avverkar i intilliggande områden. Övergångszonerna bidrar till att behålla det stabila mikroklimat som laven är beroende av, genom att de förhindrar insläpp av ljus och vind.

Under 2021 gjordes ett större fynd av trådbrosklav på SCA-mark i Ångermanland. Man hittade laven på ett 50 hektar stort område, vilket är unikt. SCA har nu undantagit området från virkesproduktion och klassat det som en frivillig avsättning.

Nya ansikten

MARCUS ERIKSSON,
vik virkesköpare i Lit/Häggenås

Jag bor i: Brunflo.

Familj: Sambo och dotter.

Mitt råd till dig som äger skog: Gör dina skogliga åtgärder i tid och tveka inte att rådfråga någon om dina behov!

Jag blir glad av: Vårens spirande grönska, svår att motstå efter en lång vinter.

”Framtiden ser ljus ut.”

Jag blir arg av: Människor som nedvärderar andra.

Person jag beundrar: Mormor, gammal är äldst.

Jag vill uppleva: Mer, framtiden ser ljus ut.

Livsmotto: Gräm dig inte för länge.

Favoritapp/hemsida: Blocket.

JONATHAN LINDSTRÖM,
virkesköpare i Lycksele

Jag bor i: Lycksele.

Familj: Sambo, två barn på 4 och 2 år, en jämthundshane och en valp på gång.

Det gillar jag med skog: Jakt, fiske, tystnaden och lugnet.

Favoritprogram: Just nu är det Jens i vildmarken.

Bästa upplevelsen: När jag fick hålla i mina barn för första gången.

Tre ord som beskriver mig: Positiv, energisk och omtänksam.

Om jag fick resa i tiden så vill jag: Träffa morfar och farfar, jag fick inte någon tid med dem.

Det glömmer jag aldrig: Finns mycket att välja på, men när jag sköt första älgen för min första jämthund.

DANIEL LUNDIN,
virkesköpare i Lycksele

Jag bor i: Lycksele.

Familj: Fru, två barn och en gråhund.

Det gillar jag med skog: Att den ständigt är i förändring.

Det inspirerar mig i jobbet: Att få träffa nya människor och ta del av deras livserfarenhet.

Jag skulle vilja prova: Att hoppa bungyjump.

”Jag blev förföljd av en björn.”

Det gör jag en fin sommardag: Har vattenkrig med barnen.

En udda naturupplevelse: Blev förföljd av en björn under en skogspromenad.

Jag lyssnar på: Allt som är bra, men helst rock.

Det ser jag helst på tv: Komediserier.

JÖRGEN FORSGREN,
virkesköpare i Nordmaling

Jag bor i: Håknäs.

Familj: Fru och två barn, dessutom har vi fyra hundar.

För mig betyder skog: Rekreation, återhämtning och tillväxt.

Det förgyller arbetsdagen: Mötet med människor.

Senaste boken jag läste: Jag är pilgrimen av Terry Hayes.

Jag skulle vilja se: Alaska.

Det har jag alltid i resväskan: Astmamedicin och deo.

Livsmotto: Lev nu.

Det bästa med sommaren: Att det snart är höst.

Om jag vinner en miljon: Då ska jag köpa skog.

JONNA GUSTAFSSON,
virkesköpare i Jokkmokk

Jag bor i: Jokkmokk.

Familj: Sambo och sonen Todd.

Mitt råd till dig som äger skog: Var ute och upplev skogen. Ta hjälp och fråga om råd.

Det inspirerar mig i jobbet: Kundkontakten och att kunna göra andra människor nöjda och glada.

”Var ute och upplev skogen!”

Om jag fick resa i tiden åker jag till: Hade varit häftigt att resa tillbaka och uppleva miljöerna och människorna på ett stort gods i England tidigt 1900-tal. Men jag hade kanske fått ut mer av att se framtiden om ca 50 år, bara jag kunde ta mig tillbaka.

Jag lyssnar på: Mest poddar.

Bästa presenten jag fått: Dyson V11, underlättar livet.

Dold talang: Den är fortfarande dold.

MAGNUS NILSSON,
virkesköpare i Umeå

Jag bor i: Västra Spöland, utanför Vännäs.

Familj: Min sambo och vår jämthundsvalp Diesel.

Om jag var ett träd skulle jag vara: En ek, på grund av sin styrka, skönhet och långa levnad. Kanske det mäktigaste trädet i våra skogar, trädens konung!

Favoritapp: Avanza och Tracker.

Senaste boken jag läste: Min vinnande väg, bli rik på aktier av Arne Talving.

Jag är bra på: Att ta på mig alldeles för många saker på fritiden.

Person jag beundrar: Steve Jobs, han förstod vad världen hade för behov.

Bästa tipset för en sommarutflykt: Höga kusten.

Om jag vinner en miljon: Då investerar jag allt i antingen skog, börsen eller en hyresfastighet.

CHRISTIAN JACOBSON,
virkesköpare i Umeå

Jag bor i: Umeå på Tomtebo.

Familj: Sambo, dotter och två bonusbarn.

Det gillar jag med skog: En förnybar resurs full av liv, med möjlighet för återhämtning och reflektion.

Det ser jag helst på tv: Lättsam underhållning, när tid ges.

”Skogen är en förnybar resurs full av liv.”

Jag blir glad av: Min familj och livet i allmänhet.

Jag blir arg av: Orättvisor och när storfisken släpper från kroken.

Det gör jag helst en ledig dag: Umgås med familjen, helst ute i skogen om jag själv får välja.

Det vet inte många om mig: Jag gillar att sjunga och tog i unga år privatlektioner.

Drömresemål: Det är att få se nya ställen i Sverige och sedan att få fiska i Norge.

PETRA EK,
virkesköpare i Vännäs

Jag bor i: Klabböle utanför Umeå.

Familj: Sambo och två hundar.

Mitt tips till skogsägare: Ha ett mål med din skog och tänk både ur ett produktions- och miljöperspektiv.

Tre personer jag tar med till en öde ö: Tareq Taylor – en kock är alltid bra på en öde ö. Magdalena Forsberg – en grym skidåkare och dessutom skogsägare som värnar om svenskt jord- och skogsbruk. Per Andersson – en riktigt härlig komiker som lättar upp stämningen.

Det gör livet gott att leva: Att sitta bakom ratten på traktorn, umgås med nära och kära, göra skogsutflykter med sambon och hundar och äta god mat.

Jag skulle vilja prova: Att vandra i alperna.

Jag lyssnar på: Dansband, vad annars?

Nyhetsbrev – för dig som äger skog

Vad är på gång i skogen? Anmäl dig till vårt nyhetsbrev för skogsägare, och få tips och intressanta nyheter om skog och skogsbruk.

Anmäl dig här: sca.com/skog/nyhetsbrev

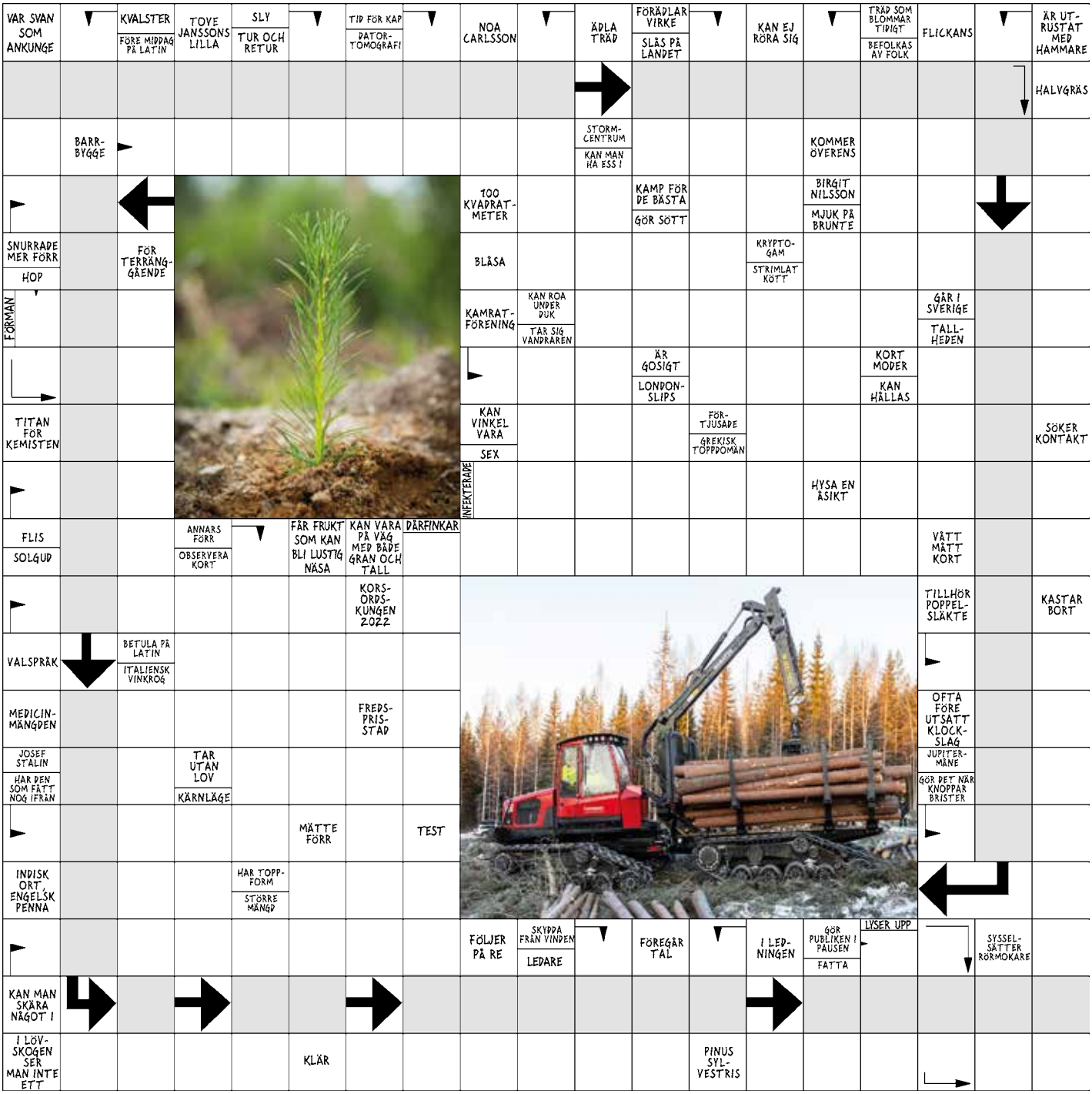

Vinn trisslotter!

Lös korsordet och skicka in orden som står i de grå rutorna. Bland dem som svarar rätt drar vi tre vinnare som får två trisslotter var. (OBS! Du måste ha fyllt 18 år för att kunna delta.) **Skicka in svaret senast den 15 augusti.**

Mejla ditt svar till:
info.skog@sca.com
Skriv ”Korsord”
i ämnesraden.

Eller skicka ditt svar till:
SCA Skog AB
Korsord
Marknad
851 88 Sundsvall

Fråga en expert

Varför röda siffror på virket?

Jag var nyss ute och kollade på min avverkning. Nu undrar jag varför en del av det avverkade virket, som ligger upplagt vid vägen, är märkt med röda siffror i änden? *Bengt*

Urban Hellgren, virkesköpare i Skellefteå västra:

Hej Bengt! De röda siffrorna är ditt avläggsnummer. Märkningen är till för att virket ska vara lätt att identifiera vid transport och inmätning och visar att det är just ditt virke.

Så här går det till: Vid alla avverkningar stämplas ett antal stockändar i varje välta när virket läggs upp på ett avlägg inför lastbilstransporten till mätstation och industri. Det är oftast skotarföraren som märker virket och den röda färgen visar att det är SCA som har köpt och ansvarar för virket. Varje skogsföretag har sin egen färg för märkning av virke.

Virke från avverkningsuppdrag märks med fem siffror, medan leveransvirke märks med färre än fem siffror. Siffrorna ska synas tydligt. Det är viktigt för att det ska vara enkelt att identifiera virket vid inmätning, oavsett om det sker manuellt eller med automatiska mätmetoder.

Själva numret genereras när SCAs produktionsledare gör i ordning traktdirektivet till avverkningslaget innan avverkningen börjar. Samtidigt skapas även en virkesorder i VIOL, det branschsystem som Biometria sköter och som garanterar en opartisk virkesmätning. En virkesorder innehåller kontraktsuppgifter och uppgifter som är nödvändiga för transport, inmätning, redovisning och prisräkning.

När traktdirektivet skapas skickas också ett brev till dig som är markägare, där det framgår vilket kontrakt som avverkningen är kopplad till och vad det är för avläggsnummer som ditt virke är märkt med.

Utifrån virkesordern genereras det

FOTO: MAGNUS EKLUND

även en transportorder som den åkare som ska hämta virket får. Chaufförен kontrollerar att märknumret på virkesordern stämmer med märkningen på vältorna innan virket lastas och transporteras till inmätning på en mätstation. Vid inmätningen kontrolleras numret igen. Det gör att hanteringen av ditt virke sker på ett tryggt sätt hela vägen.

Vad vill du veta? Ställ en fråga till SCAs experter inom t ex skogsvård, markjuridik och naturvård! Mejla till **info.skog@sca.com**.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

I nästa nummer!

Ta hand om dina **kallkällor**

Framtiden för **contorta**

Elisabeth trivs på **älgpasset**

B PP Sverige, Port Payé

DIN SKOG
SCA SKOG AB
851 88 SUNDSVALL

En ny typ av skogsmaskin testkörs just nu i de svenska skogarna. Konceptmaskinen Centipede kombinerar skonsamhet och ökad produktivitet med förbättrad förarmiljö. Den har utvecklats av SCA tillsammans med sju skogsbolag och maskintillverkaren Komatsu Forest.

FOTO: HENKE OLOFSSON

Framtidens hållbara skogsmaskin

Den nya skogsmaskinen Centipede är tänkt att bidra till ett så hållbart skogsbruk som möjligt. Den är byggd för att reducera risken för markskador, öka transporthastigheten och minska helkroppsvibrationerna för föraren.

STORT TEKNIKSPRÅNG

– Skogsbranschen och Komatsu tar tillsammans ett stort tekniksprång med en maskin som är skonsammare för miljö och förare samtidigt som vi får ett effektivare virkesflöde. Med Centipede kan vi möta utmaningen med allt kortare perioder av tjälad mark och därför är maskinen ett av skogsbrukets viktigaste utvecklingsprojekt, säger Magnus Bergman, chef för teknik och digitalisering vid SCA Skog och ordförande i projektets styrgrupp.

De mest utmärkande nyheterna är chassifjädringssystemet och ett nytt bandsystem. Fjädringen är designad för att kunna köra maskinen i en högre hastighet än dagens maskiner utan att vibrationerna för föraren ökar – snarare minskar de.

Bandsystemet är designat för de varierande förutsättningar som arbete i skogen innebär. Centipede är utvecklad för att prestera bra i blandad terräng och kan ta sig fram avsevärt snabbare i terrängen jämfört med referensmaskinen Komatsu 855.

BRA FÖR MILJÖN

I simuleringar har Centipede även visat sig minska bränsleförbrukningen med upp till 15 procent i mjuk terräng, vilket är positivt för både miljön och lönsamheten. Tack vare att den kan tillgodose virkesförsörjningen under hela året utan större markpåverkan, skapas också bättre förutsättningar för en lönsam avverkning.

Fördelarna är alltså många och så här långt finns flera bevis på att maskinen bidrar till ett mer skonsamt skogsbruk. Men för att utvärdera den nya tekniken krävs fler tester innan beslutet kan komma om att Centipede är här för att stanna.

Läs mer på:
www.centipede.komatsuforest.se